

KIR. KÖZJEGYZŐK
KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felelős szerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1927.

Hefő irodalmi és nyomdavállalat II., Margit-körút 7. Telefon: T. 273—95.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. T. 123—58.

TARTALOM.

Galánffy János dr., kir. közjegyző: A közjegyzői nyugdíj ügy.

Kovaliczky Elek dr., sátoraljaújhelyi kir. közjegyző: Megjegyzések az örökösödési eljárás novellájára vonatkozó végrehajtási utasításhoz.

Fekete László dr., budapesti kir. közjegyző: Megjegyzések a hagyatéki működési körök megállapításához.

Közlemények.

Judicatura.

Szerkesztői üzenetek.

A közjegyzői nyugdíj ügy.

Irta: **Galánffy János dr.** kir. közjegyző.

Régi nyugdíjintézetünket a pénz elértéktelenedése helyrehozhatatlanul tönkretette. Azt többé feltámasztani nem tudjuk. Nem is lenne helyes azt újra életre ébresztetni, mert az utódállamokban lakó nyugellátásra várók, esetleg maguk az utódállamok részéről olyan igények támasztatnának vele szemben, amelyeknek eleget tenni nem tudna.

Nincs más mód, minthogy a csonka magyarországi közjegyzők nyugdíjügyét egészen ujonann és egészen új alapokon rendezzük. A rendezésre pedig égető szükség van, mert bármerre nézünk, közjegyzői özvegyek és árvák kétségbeesett segélykérése hangzik felénk, s aggódva kell gondolnunk arra, hogy ha mi kidőlünk, ebbe a segély kérésbe a mi özvegyeink és árváink jajkiáltása is bele fog hangzani.

Rokkantjainknak, elaggottjainknak, özvegyeinknek és árváinknak legalább a létminimummal való ellátása valóban karunk becsületbeli tartozása.

Ezt a kötelezettséget érezte már jubiláris közgyűlésünk is, mikor kimondotta, hogy „a magyar közjegyzői kar felkéri az igazságügyi kormányt, oly törvény előkészítésére, mely minden közjegyzőt kötelez a nyugdíjegyületbe való belépésre.”

A jubiláris közgyűlést követő országos értekezlet egy bizottságot küldött ki a nyugdíjügy tanulmányozására és javaslattételre, ez a bizottság azonban eddig — tudtommal — nem működött.

Ilyen körülmények közt a debreceni kir. közjegyzői kamara ragadta magához a kezdeményezést; ennek megbizásából Kovaliczky Elek dr. sátoraljaujhelyi kir. közjegyző készítetett egy hatalmas és kiváló memorandumot, melyben az osztrák közjegyzői nyugdíjügy állását is részletesen ismertette s a rendezés útját és módját megjelölte. E memorandum alapján azután a jelen sorok írója készítetett egy nyugdíj-szabályzat tervezetét.

Ezt a tervezetet az egyes közjegyzői kamarák letárgyalták, majd a múlt évi szeptember hó 12-ik napján tartott kamaraközi értekezlet vette részletes tárgyalás alá, megállapította milyen — igen lényeges — változtatásokat kell rajta tenni s átdolgozás végett visszaadta a javaslat szerkesztőjének. Az átdolgozás megtörtént, a kijavított tervezetet megint letárgyalta mindenik kamara és a múlt évi december hó 5-ik napján tartott kamaraközi értekezlet újra részletes tárgyalás alá vette, a tervezet tartalmát véglegesen megállapította és megbizva a tervezet szerkesztőjét, hogy a létrejött megállapodásokhoz képest végleges formába öntse, elhatározta, hogy azt — minden kamara által aláírva — minél előbb felterjeszti az igazságügyi minisztériumhoz.

A tervezet szerkesztője a végleges formába öntés alkalmával még néhány kisebb jelentőségű módosítást látott szükségesnek a melyekhez a Kamarák hozzájárulását kellett kieszközölni. E hozzájárulás kieszközölésével telt el az idő mind mostanig, de végül is — a hozzájárulások megadatván — a tervezet és a reá vonatkozó s az indokolást is tartalmazó felirat teljesen elkészült, sokszorosítás alatt van, néhány nap alatt teljesen készen lesz, aláírás végett minden kamarához el fog küldetni és azután — remélhetőleg még f. évi április hó folyamán — be fog terjesztetni az igazságügyminiszteriumhoz és minden egyes kartárshoz postai uton meg fog küldetni.

A tervezet rendelkezéseit következőkben ismertetjük:

A tervezet abból a felfogásból indul ki, hogy a közjegyzői karnak szociális kötelessége saját rokkantjait, elaggottjait, özvegyeit és árváit a létminimummal ellátni, tehát nyugdíjintézetet létesít, amelynek állásánál fogva (tehát kötelező módon) tagja minden a közjegyzői névkönyvekbe működőként bevezetett közjegyző és minden névkönyvbe bevezetett s helyettesi jogosultsággal bíró olyan jelölt, aki életének 45-ik éve előtt lépett a közjegyzői pályára. A nyugdíj intézetnek tagjai lehetnek a helyettesi kvalifikációval nem rendelkező olyanelöltek is, akik életök 45-ik évének betöltése előtt

kezdték meg a jelölti szolgálatot, de ezeknek tetszésére van bizva az hogy belépnek-e s e tekintetben azok, akik a szabályzat életbeléptetésekor már szolgálatban vannak, az életbe léptetéstől számítva, akik pedig ezután lépnek szolgálatba, a szolgálatba lépéstől számítva 3 hónap alatt kötelesek nyilatkozni.

A nyugdíjintézet Budapesten székelő jogi személy, — élén a tagok által a közgyűlésen 3 év tartamára választott nyugdíjintézeti elnök és 4 tagból álló intéző-bizottság áll, mely az intézet ügyeit vezeti s vagyont kezeli. Az intéző-bizottság ügyvitelét pedig a közgyűlés által ugyancsak 3 év tartamára választott 3 tagból álló állandó ellenőrző-bizottság ellenőrzi.

A tervezet szerint „a nyugdíjjogosultság feltétele az, hogy a nyugdíjjogosult, — hozzátartozók nyugdíja tekintetében pedig a nyugdíjjogosult férje, illetőleg apja 1926. évi június hó 30-ik napját követő időben Magyarország jelenlegi területén, a nyugdíjigény megnyilását közvetlenül megelőzően mint a névkönyvbe bejegyzett közjegyző, illetőleg bejegyzett jelölt gyakorlatot folytatott legyen.“

Tehát csak olyan közjegyzőnek (jelöltnek) van nyugdíjigénye, aki a nyugdíjigény megnyilta előtt Csonka Magyarországon működik és pedig 1926 évi június hó 30-ik napja után is működött, illetőleg fog működni. Azok a közjegyzők, akik működésüket Magyarországtól elcsatolt területen fejezték be, vagy fejezik be, illetőleg ilyeneknek hozzátartozói nem kapnak a felállítandó nyugdíjintézettől nyugdíjat, mert lehetetlenség az, hogy ennek a kis Csonkaországnak a közjegyzői gondoskodjanak azokról a kartársokról is, illetőleg azok hátramaradottjairól, akik a trianóni béke folytán külföldre vált területeken működtek. Ezt mi mostani magyarországi közjegyzők nem bírnók meg.

Az első tervezet szerint még ugy volt, hogy a Csonka Magyarországi közjegyzők (jelöltek) valamennyien, tehát azok is, akik rokkantság vagy öregség miatt már régebben lemondtak a közjegyzői állásról, illetőleg a kiket töröltek a jelöltek névjegyzékéből, valamint azoknak a közjegyzőknek (jelölteknek) a hozzátartozói, a kik már régebben elhaltak — kapjanak nyugellátást. A múlt évi szeptember hóban tartott kamaraközi értekezlet azonban ezt az álláspontot nem tette magáévá, sőt az értekezleten többen annak a felfogásnak adtak kifejezést, hogy csak azokra terjesztessék ki a nyugdíj, a kik a *hozandó törvény életbeléptetésekor* még közjegyzők, (jelöltek), illetőleg a kik az életbeléptetés után lesznek közjegyzőkké,

(jelölteké), valamint azokra a hozzátartozókra, a kik a törvény *életbeléptetése után* elhalt közjegyzők (jelöltek) után maradnak hátra.

A két ellentétes álláspont azután a tervezetbe felvett és fentebb idézett kompromissumban resultált.

Nem igényelhet tehát nyugdíjat az olyan közjegyző (jelölt), aki 1926. évi július hó 1. napja előtt rokkantság, vagy aggság miatt megszűnt közjegyző lenni, és nem kap nyugellátást az a hozzátartozó, a kinek a férje, illetőleg apja 1926. évi július hó 1. napja előtt halt meg, — de az ilyeneknek az illetékes kamara méltánylást igénylő esetben a nyugellátás összegéig terjedhető állandó segélyt adhat. A nyugellátás és a segély közt az a különbség, hogy a nyugellátás az igényjogosultnak de jure jár, miért is, ha azt az illetékes kamara megtagadná vagy nem a szabályzatban megállapított mérvben állapítaná meg, határozata ellen felfolyamodásnak van helye a kir. Kuriához; ellenben a segély csak méltánylást igénylő esetben adatik meg s megtagadása, vagy a kérelmező által nem megfelelőnek talált mérvben való folyósítása miatt csupán folyamodásnak van helye egy közjegyzői választott bírósághoz.

A tervezet megállapítja, hogy a nyugdíj jogosultsághoz közjegyzőnél és helyettesi jogosultsággal felruházott jelöltnél tiz (10) évi, — helyettesi jogosítvánnyal nem bíró jelöltnél pedig 20 évi beszámítható szolgálat szükséges. Beszámítható szolgálatnak pedig csakis a közjegyzői pályán egy huzamban, megszakítás nélkül töltött szolgálat tekintetik. Más pályán töltött idő tehát egyáltalán nem számítható be. A nyugdíj különleges faja az aggkori nyugdíj, a melyet az a nyugdíjjogosult kap, aki 40 évi beszámítható szolgálati idő kitöltése, — vagy legalább 30 évi beszámítható szolgálat mellett élete 70-ik évének elérése után szolgálatát megszünteti.

Igen fontos és előnyös rendelkezése a tervezetnek az, hogy a nyugdíjjogosultságra nézve semmiféle várakozási időt nem statuál. Vagyis a nyugdíjszabályzat életbeléptetése után azonnal folyósíttatik a végellátás azok részére, a kiknek az előzők szerint nyugdíjjogosultságuk van. A nyugdíj jogosultságot pedig, egyedül a szolgálati idő adja meg. Ha tehát valamely közjegyzőnek vagy élete 45-ik éve előtt a közjegyzői pályára lépett helyettesnek meg van a 10 évi beszámítható szolgálati ideje és rokkantsága miatt kénytelen abba hagyni szolgálatát, vagyha valamely közjegyző (helyettes) 30 évi szolgálat eltelté és 70 éves korának elérése után illetőleg 40 évi szolgálat után lemond az állásáról,

amennyiben a szolgálat abbahagyása (lemondás) 1926. évi június hó 30-ik napja után — bárha a szabályzat életbeléptetése előtt is történt: — a szabályzat életbelépése után azonnal kapni fogja a rokkantsági, illetőleg aggsági nyugdíjat; ha pedig az ilyen közjegyző vagy helyettes 1926. évi június hó 30-ik napja után, — bárha a szabályzat életbe lépése előtt is — meghalt, hozzátartozói a szabályzat életbelépése után azonnal részesülni fognak a végellátásban.

Ha pedig a szabályzatnak megfelelő szolgálati idővel rendelkező közjegyző, illetőleg helyettes a szabályzat életbelépése után rokkantság miatt, — vagy pedig a közjegyző, illetőleg helyettes 30 évi szolgálat mellett 70 éves kora betöltése esetén, — illetőleg korra való tekintet nélkül teljes 40 év kiszolgálása esetén a szabályzat életbelépése után bármilyen rövid idő múlva abbahagyja szolgálatát: azonnal kapni fogja a rokkantsági, illetőleg aggsági nyugdíjat; továbbá pedig ha az ilyen közjegyző, illetőleg helyettes a szabályzat életbelépése után bármilyen rövid idő alatt meghal, hátramaradt hozzátartozói azonnal kapni fogják a szabályzatnak megfelelő végellátást.

Nem az határoz tehát, hogy ki mennyi ideig volt tagja a nyugdíjintézetnek, vagyis mennyi időn át fizette a nyugdíjjárulékot, hanem az, hogy mennyi a szolgálati ideje.

Azokra nézve természetesen, a kiket a szabályzat életbelépése után jegyeznek be helyettesekül, illetőleg neveznek ki közjegyzőkké: a nyugdíjintézeti tagság és a szolgálati idő egybe esik.

A nyugalomba vonuló, illetőleg elhalt helyettesi kvalifikáció nélküli jelölteknél természetesen a helyzet némileg másképpen alakul. Az ilyen jelöltekre nézve t. i. nem kötelező a nyugdíjegyletbe való belépés, ők csak akkor válnak az egylet tagjaivá, ha önként belépnek. Ámde ha rokkantságuk 1926. évi június 30. után, de a szabályzat életbelépte előtt következik be a szabályzat életbelépése után már nem jelenthetik be az egyletbe való belépésüket, mert hiszen már akkor nem bejegyzett jelöltek, — ha pedig a fentjelzett időközben halnak meg, — nem áll módjában többé a szabályzat életbelépése után belépésüket bejelenteni. Az ilyen rokkant jelöltek tehát, illetőleg az ilyen elhalt jelöltek hozzátartozói a szabályzat értelmében nyugellátást nem kaphatnak, bárha meg is volt a 20 évi beszámítható szolgálatuk és bárha 1926. évi június hó 30-ik napja után még szolgáltak is. Ezeket, méltánylást

igénylő esetben (a tervezet 58. §-nak analógiájára) legfeljebb állandó segélyezésben lehet részesíteni.

Ha azonban az ilyen jelöltek a szabályzat életbeléptekor még életben vannak és szolgálnak a szabályzat életbeléptetésétől számított 30 nap alatt a nyugdíjegyletbe való belépésüket bejelentik, amennyiben e bejelentés megtétele után bármilyen rövid idő múlva rokkantakká válnak, illetőleg meghalnak, — feltéve hogy 20 évi beszámítható szolgálatuk meg van — ők maguk, illetőleg hozzátartozóik meg fogják kapni a szabályzatnak megfelelő végellátást.

A tervezetben rendelkezés van arra nézve, hogy azoknak a „menekült” közjegyzők, akiket a szabályzat életbelépéséig helyeznek át Csonka Magyarország területére, az elcsatolt területeken teljesített szolgálatuk is beszámít. Jelöltek szolgálati idejébe azonban az elcsatolt területen teljesített előző szolgálat csak akkor számítható be, ha a békekötés napjától számított egy éven belül jelölti működésüket Csonka Magyarország területén folytatják.

Egészen természetes dolog az, hogy a jelölti és közjegyzői szolgálat a nyugdíj jogosultság szempontjából összeszámítandó persze a nem helyettesi jelölti szolgálat csak az esetben, ha a jelölt — önkéntes belépés folytán — a nyugdíjintézetnek tagja volt.

Már az előzőkből is kiderül, hogy négy féle nyugellátás van:

1-ső aggkori, 2-dik rokkantsági, 3 dik özvegyi nyugdíj és 4-dik árvaellátás.

Az aggkori nyugdíj 40 évi szolgálati idő kitöltése, vagy legalább 30 évi szolgálati idő mellett a 70-ik életév betöltése után jár.

Rokkantsági nyugdíjat az a nyugdíjjogosult kap, aki szolgálatának ideje alatt olyan módon vált rokkantná, hogy e miatt szolgálatát elhagyni kényszerült.

Özvegyi nyugdíjat az az özvegy kap, a kinek férje a nyugdíjjogosultság megszerzése után meghalt, vagy a kinek férje elhalálózásakor nyugdíjat élvezett, de csak akkor, ha a házasság legalább 3 éven át fennállott és ha az özvegy a férj halálakor ezzel életközösségben volt.

Az özvegy azonban nem tarthat még ez esetben sem nyugdíjra igényt akkor, ha férje, mikor őt elvette 50 éves elmúlt, kivéven, ha még ezután 10 éven át szolgált és az esetben sem, ha férje akkor vette őt el, mikor már nyugdíjas volt.

Árvaellátási díjat az olyan teljesen árva gyermek kap a kinek apja a nyugdíjjogosultság megszerzése után meghalt és az olyan

a kinek apja elhalálózásakor nyugdíjat élvezett. Az olyan gyermek a kinek anyja ugyan él, de bármi ok miatt nem kap özvegyi nyugdíjat, a teljesen árvával egytekintet alá esik.

A nyugdíj aggkor és rokkantság esetén közjegyzőnél és helyettesnél havi 160 pengő, egyszerű jelölnél havi 100 pengő, ha a nyugdíjjogosultnak felesége is van, ezekhez az összegekhez havonként 50 pengő pótdíj járul.

Ha pedig a nyugdíjjogosultnak ellátás alatt álló gyermeke van, a nyugdíjhoz közjegyzőnél és helyettesnél havi 50 pengő, egyszerű jelölnél havi 40 pengő pótdíj járul.

Ugyanilyen nagyságu az özvegyi nyugdíj is és ellátás alatt álló gyermekek után az özvegy részére is ugyanilyen összegű pótdíjak járnak.

Az árvaellátásdíj közjegyző és helyettes gyermekénél minden gyermek után havi 70 pengő, — egyszerű jelölt gyermekénél pedig havi 50 pengő.

Ezek az összegek kétségtelenül elég mérsékelték, de legalább valami létminimumot biztosítanak és nem kisebbek annak a nyugellátásnak mértékénél, amelyet a régi nyugdíjszabályzat nyújtott. Egy magános közjegyző (helyettes), vagy özvegy szükösen megélhet havi 160 pengőből, egy öreg házaspár is elédegelhet havi 210 pengőből, ha másképpen nem, hát ugy, hogy valamelyik rokonához megyen s havi tartásdíjat fizet. Egy özvegy és pl. 2 kiskoru gyermeke is kitud jönni szükösen havi 300 pengőből, egy magányos árvagyermeket pedig elvállal valamely rokon havi 70 pengőért, vagy be lehet őt tenni ennyiért egy szerény intézetbe. Annyi bizonyos, hogy ezzel a mérsékelt nyugellátással megmenthetjük az ellátandót a nyomoruságtól, koldulástól és az elzülléstől. Többre ez idő szerint nem telik s első lépésnek ennyi mindenestre elég.

Ha a nyugdíj intézetnek később módjában lesz tartalékokat gyűjteni — amire nézve szintén van a tervezetben rendelkezés — fokozatosan emelni lehet a nyugellátás összegeit.

A nyugellátások havonként való kifizetésére szükséges összegnek összegyűjtését a tervezet következőképen oldja meg:

Matematikai számításokra nincs szükség ezek különben is meglehetősen megbizhatatlanok. A közjegyzői karnak szociális kötelessége elaggottjainak, rokkantjainak, özvegyeinek és árváinak a létminimummal való ellátása, tehát meg kell állapítani mennyi

összeg szükséges egy évben az ellátandók kielégítésére és ezt az összeget évenként szét kell osztani a nyugdíjintézet tagjai közt; illetőleg miután a helyettesek (jelöltek) nem fizethetnek többet, mint jövedelmük bizonyos — a tervezet szerint 4. illetőleg 2 százalékát, a helyettesek (jelöltektől) bekerülő összeg leszámításával fenmaradó szükségletet kell a közjegyzők közt szétosztani. Az évi szükségletet azonban úgy kell megállapítani hogy az egész szükségletnek 10 százaléka megmaradjon tartalékra, tőkeképzésre, mert a nyugdíjintézet nem akar arról lemondani, hogy vagyont is gyűjtsön.

A jelentkező nyugdíjigényeknek és segélyeknek megállapítása a kamarák hatáskörébe tartozik. A kamarák minden egyes kérelem folytán megállapítják a fizetendő nyugellátást, a megállapításokat pedig közlik az intéző bizottsággal. Az intéző bizottság azután az összes hozzáérkező adatok alapján megállapítja minden év végén a következő évi szükségletet úgy, hogy figyelembe veszi fedezetként a helyettesektől (jelöltektől) bejövő összeget, figyelembe veszi az adminisztráció költségeit s az így mutatkozó szükségletet és a tartalékolásra szánt 10 százalékot összeadván, a summát elosztja az összes közjegyzők számával s így megállapítja, mennyi járulék esik fej szerint egy közjegyzőre. Akkor azután minden kamarára — az ennek területén működő közjegyzők számához képest — kontingentálja a fizetni való summát s közli minden egyes kamarával, mennyi összeg esik reá.

A kamara azután a reá eső összeget vagy fej szerint egyenlő arányban osztja szét a területén működő közjegyzők közt, vagy pedig közjegyzői jövedelmükhöz, esetleg eltartásra váró családtagjaik számához képest különböző fizetési csoportokba osztja a területén működő közjegyzőket, s így arányosan rója ki rájuk a nyugdíjjárulékot. A tárgyalások folyamán ugyanis voltak olyan kamarák, a melyek azt tartották helyesnek, hogy minden közjegyző egyenlő összegű járulékot fizessen, de voltak olyanok is, a melyek azt kívánták, hogy a közjegyzők fizető képessége vétessék tekintetbe, s ehez képest állapíttassék meg in konkrétó a nyugdíjjárulék összege. Most tehát mindenik kamarának a belátására lesz bízva az, hogy melyik módozatot választja. A kérdést végeredményben úgy sem a kamarák, hanem a kamara területén működő közjegyzők döntenek el, mert minden kamara közjegyzőinek módjában áll akár a választások után, akár másként is befolyást gyakorolni arra,

hogy a kamara a területén működő közjegyzők többségének kívánása szerint döntsön.

Ezekből az következik, hogy az egyes közjegyzők által fizetendő nyugdíjjárulékok összege évenként nem lesz egyenlő. Eleinte minden bizonnyal kevesebb lesz, mert hiszen kevesebb lesz az ellátandó, később pedig emelkedik. De ha az évi 10% tartalék félretételük és felgyülemlik, végül mégis csak kevesebb lesz a járulék, mert a tartaléknak kamata is fel fog használtatni a nyugellátások fizetésére. Sőt bizonyos idő múlva a tartalék annyira fel fog gyülni, hogy a nyugellátások tételeit is fel lehet emelni.

A tervezet indoklásában hozzávetőleges számítás foglaltatik a tekintetben, milyen összegre kalkulálható az a teher, mely a nyugdíj ügynek ilyen módon való rendezésével az egyes közjegyzőkre háramlik.

A kiszámításnál alapul az ügyvédi nyugdíjintézet és a régi közjegyzői nyugdíjintézet kimutatásainak kombinációját vettük.

Az ügyvédi nyugdíjintézetnek volt:

1920 évben	5000 tagja	és	530 ellátottja,
1921 „	5471 „	„	570 „
1922 „	5727 „	„	577 „

Tehát a tagok létszámának $\frac{1}{10}$ része volt ellátandó.

A régi közjegyzői nyugdíjintézetnek volt:

1915. évben	92 tagja	és	15 ellátottja
1916. „	pedig 84 tagja	és	19 ellátottja ;

Vagyis az első évben a tagok létszámának $\frac{1}{6}$ -da, a második évben azok létszámának $\frac{1}{4}$ -ede volt ellátandó. A közjegyzői nyugdíjintézet adatait nem lehet irányadónak venni, mert oda való belépés nem volt kötelező, tehát megtörténhetett és meg is történt, hogy kevesebben léptek be oda, mint amennyien kiestek. Helyesebb tehát az ügyvédi nyugdíjintézet adatait alapul venni. De — hogy inkább pesszimisztikusan számítsunk — leghelyesebb az ügyvédi és közjegyzői nyugdíjintézet adatai közt levő középarányost irányadónak venni. Az ügyvédi nyugdíj intézetnél az arány $\frac{1}{10}$, a közjegyzőinél a legrosszabb esetben $\frac{1}{4}$, tehát a középarányos $\frac{1}{7}$. — Vagyis, ha azt mondjuk, hogy a mindenkori taglétszám $\frac{1}{7}$ -ének megfelelő számú egyént kell ellátni, akkor közel járunk az igazsághoz és inkább pesszimisztikusan számítsunk.

Most van Magyarországon kerek számban 180 közjegyző és

50 hivatásos jelölt (helyettes). Ez összesen 230. Ennek $\frac{1}{7}$ -ed része 33, tehát ennyi lesz az ellátandók száma. De vegyük még peszsimisztikusabban a dolgot s vegyünk fel 35 ellátandót. Minden egyes ellátandót úgy vegyünk fel, mintha havi 160 pengőt kapna, pedig lesznek olyanok is, a kik a tervezet szerint kevesebbet kapnak.

E szerint az évi szükséglet 35×1920 pengő, 67200 pengő lesz. Ehez járul még 10% tartalék, összesen 73920 pengő. — Az 50 jelöltől befolyó 6—7000 pengő %-os járulékot számítsuk egészen adminisztrációs költségre, pedig nem lesz ennyi. Marad tehát fedezni való szükséglet 74.000 pengő. Ha ezt elosztjuk a közjegyzők számával: 180-nal, kiderül, hogy egy közjegyzőre esik egy évben 410 pengő, vagyis havi 35—36 pengő.

Arra számíthatunk tehát, hogy egy közjegyző átlag 35—36 pengő nyugdíjjárulékot fog fizetni havonta. Ha a kamarák a fej szerinti egyenlő összegű járulék fizetésben állapodnak meg, akkor minden közjegyző teljesen egyenlő ilyen összeget fog fizetni; ha pedig a teherviselési képességhez képest különböző fizetési csoportokat létesítenek, lesz olyan közjegyző, aki havonta 70 pengőt, de lesz olyan is aki havonta csak 20 pengőt fog fizetni.

Megjegyzendő, mikép a tervezetben intézkedés van arra nézve is, hogy fizetési csoportok alakítása esetén nem szabad egy közjegyzőre többet kiróni mint az intéző-bizottság által kiszámított átlag (kb. 36 pengő) kétszeresét (kb. 72 pengő).

Ebből látható tehát, hogy a megterhelés nem lesz tulságosan nagy.

Rendelkezés van a tervezetben a nyugdíj intézet tagjainak, illetőleg a nyugdíjas közjegyzőknek és jelölteknek temetkezési járulékáról is. Egyelőre — fájdalom — csak különleges méltánylást érdemlő esetekben adhatunk temetkezési járulékot a tartalék alából. De intézetünknek megerősödése után nem lesz akadálya annak, hogy a temetkezési járulék, a mint az kívánatos is, minden egyes esetben kiutaltassék.

Nem célja ennek az ismertetésnek, hogy a tervezet minden egyes rendelkezésével foglalkozzék. Az eddigiek körülbelül tartalmazzák a tervezet lényegét s azokat a rendelkezéseket, amelyek a kartársakat leginkább érdeklik, a részleteket pedig mindenki megismerheti a minden kartárs kezébe közelesen eljutó teljes munkálattól.

Van azonban még néhány kérdés, amellyel itt is foglalkozni kell.

A nyugdíjjárulék befizetésének biztosítása, tehát a nyugdíjintézet zavartalan funkcionálása egyike a legfontosabb érdekeknek. A tervezet azt aképen kívánja szolgálni, hogy az ellen a közjegyző ellen, aki három egymásután következő havi részlet befizetését elmulasztja és ezt hivatalos felszólítás után 8 napra sem fizeti be, fegyelmi eljárás indíttassék, sőt állásától is ideiglenesen felfüggesztessék. A tervezet kamaraközi tárgyalásán ez a tervbe vett rendelkezés váltotta ki a legnagyobb vitát. Tagadhatlan, hogy ez az intézkedés szigorú. De meg kell gondolni, hogy ilyen intézkedés nélkül a nyugdíjintézet zavartalan funkcionálását biztosítani nem lehet. És meg kell gondolni azt is, hogy a nyugdíjjárulék egyáltalán nem lesz túl magas, hogy a mérsékelt járulék fizetésének elmulasztása a kari tisztesség ellen való vétség, mert a kar elaggottjainak, rokkantjainak, özvegyeinek és árváinak szerény módon való eltartása a kari tisztesség követelménye. Az ideiglenes felfüggesztéstől sem lehet olyan nagyon megijedni, nem igen fog akadni olyan közjegyző aki megengedi, hogy felfüggesztessék és ha felfüggesztetik is, a felfüggesztés nem fog sokáig tartani, mert a kirendelt helyettes kötelezve lesz a hátralékos járulékunk záros határidő alatt való befizetésére s a befizetés után a felfüggesztés megszűnik.

A kamaraközi értekezleten felvetett az az eszme is, hogy állami garanciát kellene szerezni a nyugellátások pontos teljesítésére nézve, mert a nélkül a nyugdíjogosultak — miután legalább egyelőre a nyugdíjintézetnek vagyona nincs — nem lehetnek biztonságban a felől, hogy járandóságukat megkapják. Én azt hiszem, hogy állami garanciát sohasem fogunk kapni. Az államnak bármi tekintetben való kötelezettség vállalását ki kell zárni a nyugdíj rendezés ügyéből. Nekünk az állam nem ad semmit. Nem ad sem anyagi támogatást, sem garanciát. A mostani helyzetben, a mikor az állam nem tudja békeparitáson fizetni tisztviselőit, mikor saját nyugdíjasait nem látja el megfelelően, nem adja az ügyvédi nyugdíjintézetnek a törvényben biztosított támogatást, mindig jobban és jobban megszorítja a felekezetek segítségét — nem valorizálja a saját hadikölcsöntartozását — igazán nem lehet és nem szabad arra számítani, hogy miérettünk bármiféle áldozatot hoz. Legyünk tisztában azzal, hogy a mi nyugdíjunkt egyedül a saját erőnkől

csinálhatjuk meg, de így okvetlenül megtudjuk és meg is kell csinálni. — De a nyugellátási járandóságok pontos fizetése szempontjából nincs is szükségünk semmiféle állami garanciára. Elég garancia nekünk a kar erkölcsi felfogása és azzal szemben, a kik az erkölcsi kötelezettséget nem érzik át, garancia lesz a fegyelmi szabályok alkalmazása s az állástól való ideiglenes felfüggesztés. Ezek a nyugdíjjárulék befizetését tökéletesen biztosítani fogják.

Ne kérjünk mi az államtól mást, mint meghozatalát egy olyan néhány szakaszos törvénynek, amely a nyugdíjellátás alapelveit megállapítja, a nyugdíjintézetbe való belépést (közjegyzőkre és hivatásos helyettesekre nézve) kötelezőnek kimondja, a fegyelmi szabályokat a tervezet céljához képest módosítja, a régi nyugdíjintézetet feloszlatja s az igazságügyminisztert a nyugdíjügy szabályozására felhatalmazza. Egy ilyen törvény meghozatala semmi nehézséget nem okoz s a törvény meghozatala után egy a tervezetnek megfelelő nyugdíjszabályzatnak az igazságügyminiszter által való kibocsátása semmi fáradsággal nem jár.

Reméljük is, hogy a nyugdíj kérdése hamarosan meg lesz oldva.

Megjegyzések az örökösödési eljárás novel-lájára vonatkozó végrehajtási utasításhoz.

Irta: **Kovaliczky Elek dr.**, sátoraljaújhelyi kir. közjegyző.

A magyar királyi közjegyzői karra nagy feladat vár: az új örökösödési eljárásnak az életbe való bevezetése, a mely annál nagyobb feladat, mert háládatlan és mert célra nem vezető: háládatlan azért, mert nagy munkatöbblet súlyosodik reánk anélkül, hogy a legkisebb kilátásunk lenne rekompenzációra, a közjegyzői irodák ügyforgalmának emelkedésére és háládatlan másrészt, mert az a munkatöbblet, a mellyel bennünket megterhelnek, olyan alsóbbrendű munka, amely a közjegyző képzettségével arányban nem áll és így természetes, hogy ezt a munkát lelkesedéssel és ambícióval végezni nem lehet. De a feladat nem is célravezető, a mennyiben a bíróságok tehermentesítésének jegyében megszületett törvény az igazi bírói munkát egyáltalában nem fogja kevesebbíteni, legfeljebb az irodai kezelési teendők fognak reánk átháríttatni. Az igazságügyi kormány a hagyatéki ügyeknek a közjegyzői irodákba való össz-

pontosításától reméli közvetett úton az ügyforgalmi emelkedését; mi meg vagyunk győződve, hogy a jövő ügyforgalmi statisztika ezt a reményt egyáltalában nem fogja igazolni; tekintettel arra, hogy a halálesetek száma illetőleg a hagyatéki eljárás alá eső ügyek száma szaporodni nem fog és tekintettel a képviselőházi tárgyalásokra, a melynek jó formán egyetlen témája az volt, hogy a közjegyzői tárgyalási díjak valahogy ne emelkedjenek és az igazságügyminiszter úr erre vonatkozó határozott kijelentésére, — semmi reményünk sem lehet arra, hogy ezen a réven a közjegyzői kereset emelkedjék; mindössze az lesz az eredmény, hogy a hagyatéki ügyek iránt érdeklődő felek tudakozódásai fognak szaporodni és a közjegyzőt érdemleges munkájában feltartóztatni. Igen nagy kérdés tehát, hogy a nagy munkatöbblettel járó tetemes dologi és személyi kiadásokat megkövetelő ez az eljárás nem fogja-e alaposan siettetni a sajátképeni hivatásától elzárt, pusztulásra ítélt közjegyzői intézménynek teljes tönkretételét.

Ezt a nagy feladatot, amint igen tisztelt szerkesztőnk szaklapunk 2.-ik számában igen helyesen megjegyezte, — csak rendkívül gondos végrehajtási rendelet segítségével lehet megoldani. A kibocsátandó végrehajtási utasításhoz kívánok néhány megjegyzést tenni.

Ha a novellát az alaptörvénnyel vagyis a mai jogállapottal egybevetjük és az új intézkedéseket a gyakorlati élet szemüvegén keresztül elbíráljuk, arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy csak megfelelő könyvvezetés és gondosan előkészített iratminták mellett képzelhető el a novellának a gyakorlati életbe való átvitele, az örökösödési eljárás gyorsítása és a jogkereső közönség érdekének kielégítése.

Nézetem szerint a következő hivatalos könyveket kell rendszeresíteni:

1. A „Hagyatéki naplót“ vagyis más névvel „Hagyatéki iktatót“, a melyben minden halálesetfelvétel és a hagyatékokra vonatkozó minden jelentés időrend szerint beiktatandó lesz: ennek a könyvnek a rovatai a következők lennének: a sorszám, a beküldő hatóság, a beérkezés napja, örökhagyó neve és lakhelye, a királyi közjegyző elintézése és az észrevétel rovat. A hagyatéki naplóhoz naponként kiegészítendő névmutatót kell vezetni. Az „észrevétel“ rovatot, a vonatkozó számok bejegyzésével összefüggésbe kell hozni a „Hagyatéki ügykönyvvel“ és a „Letétnaplóval“.

2. Azok a hagyatéki ügyek, a melyek hagyatéki tárgyalás alá kerülnek, az eddig is vezetett „Hagyatéki ügykönyvbe“ lesznek beiktatandók, a melynek eddigi rovatai megmaradnak; ezen ügyek a hagyatéki könyvbe új számot kapnak, de a „jegyzet“ rovatban utalni kell a vonatkozó hagyatéki naplósámra és esetleg az alább említett letétnaplósámra.

A hagyatéki ügykönyvhöz is külön névmutató készül.

3. Külön könyvet kell vezetnünk, az örökösödési bizonyítványokról, melyhez szintén névmutató készül.

4. Tekintettel az alább részletesebben tárgyalt pénz és értékkezelésre, a mellyel az új novella szerint a közjegyzők foglalkozni fognak, — feltétlenül szükséges egy hagyatéki letétnapló vezetése.

5. A hagyatéki ügyek áttekinthetősége és az ügymenet kellő ellenőrzése szempontjából mellőzhetlenül szükséges a „Nyilvántartási könyv“ melynek rovatai lesznek: a sorszám, a hagyatéki ügyszám, örökgyó neve, a megkeresés tárgya, megkeresett hatóság vagy személy megnevezése, a nyilvántartás napja és végül a nyilvántartásból való törlés napja és a jegyzet rovat.

Ez alkalommal különösen a halálettfelvételek és a hagyatéki letétek kérdésével kívánok foglalkozni.

Az egész hagyatéki eljárásnak alapja a szabályszerűen felvett halálettfelvétel: igen fontos dolog, hogy a halálettfelvétel a törvényben előirt esetekben és időben pontosan felvétessék. A mostani jogállapot szerint a községi halottkém a halálettet a községi előljárosággal közli, az előljároság pedig ezt a jelentést a halálet felvételre hivatott hivatalos közegnek haladéktalanul kiadja avégből, hogy az a halálettfelvételet felvegye: az anyakönyvvezető a halotti anyakönyvbe bejegyzett halálettekről az anyakönyvi kerülethez tartozó minden egyes községre külön-külön havi kimutatást készít és azt legkésőbb a kimutatás hónapját közvetlenül követő hónap 8.-ik napjáig az előljároságnak megküldi. Az előljároság feladata ezen havi kimutatás alapul vétele mellett annak az ellenőrzése, hogy a halottkém bejelentése beérkezett-e és az észrevételek rovatában megjegyezni tartozik, hogy a halálettfelvételekre hivatott közeg a halottkém jelentését mikor vette át; az előljároság ezt az ekként kiegészített kimutatást a hó 15.-ik napjáig a járásbíroságnak beküldi, a járásbíroság hivatása azután, annak az ellenőrzése, hogy az előljároság és a halálettfelvételekre hivatott közeg a

törvényben illetve a végrehajtási utasításban megszabott kötelességének elegett tett-e.

A gyakorlati életben napról-napra tapasztaljuk, hogy a törvényben és a végrehajtási utasításban foglalt ezen részletes intézkedések dacára a halálettek felvétele igen sok esetben elmarad, elmarad nemcsak vagyontalanság esetében, hanem akkor is, amikor az örökgyó után ingatlan marad és hivatalból való eljárásnak lenne helye. Ez a mindennapi tapasztalat bizonyítja, hogy a halálettek felvételére vonatkozó nyilvántartás különösen vidéken nem lehet eléggé hatályos, mert különösen a közjegyzőséghez tartozó községekben a községi előljároság, az anyakönyvvezető és a halálet felvételre hivatott közeg legtöbbször egy és ugyanazon személy, hiszen a községi előljároság vezetője a községi bíró igen sok esetben alig tudja a nevet aláírni.

A hatályosabb ellenőrzés szempontjából azt javasolnám tehát, hogy a halottkém jelentések, az anyakönyvvezető havi kimutatása az illetékes közjegyzőnek küldessék be, a kihez a novella értelmében a halálet felvételek beküldendők. Igaz, hogy ez ismét szaporítani fogja a közjegyzők teendőit és előre láthatólag folytonos lesz a közjegyzőknek a járásbírosághoz tett panasza a mulasztó közeg ellen, ámde úgy a telekkönyvek rendezettsége, mint a kincstár érdeke szempontjából a halálettek rendszeres felvétele elsörangú eminens érdek.

Még a hagyatéki letétek kérdéséhez akarok néhány megjegyzést fűzni.

A mostani jogállapot szerint úgy az 1874. XXXV. t.-c. mint az 1886. VII. t.-cikk a készpénz és értékpapirokból álló letéteknek közjegyzői irodákban való halmozását a közjegyzői irodáktól lehetőleg távol tartotta és eltekintve az 1874. XXXV. t.-cikk 108. szakaszától, a mely szerint készpénzt és értékpapirokat közjegyző csak *ideiglenesen* és közjegyzői okirat felvétele alkalmával vehet át, — a közjegyző — a magánmegbízásoktól eltekintve, — hivatalos pénzeket és értékeket nem kezelhet. Sőt még a most is érvényben levő 1886. VII. t.-cikk 34. §. értelmében a bíróságoktól és gyámhatóságoktól nyert megbízások körében az eljárás alatt netán bevett pénzt és értékemüt köteles a közjegyző legkésőbb 24 óra alatt az e tekintetben fennálló szabályok szerint letéti kezelés alá adni.

Ez a jogállapot az örökösödési eljárási novellával teljesen meg fog változni, mert az új törvény 16. §-a értelmében a halálet

felvétele alkalmával zár alá vétel esetében a készpénz, a kötvények, az értékpapírok és a drágaságok a királyi közjegyzőhöz küldendők be, a ki az új törvény 4-ik §. értelmében ezeket „örizetbe veszi“.

Vidéken, különösen szegény vidékeken talán kevésbé, a fővárosban és a gazdag vidéki városokban a közjegyző örizetbe kerülő ezen hagyatéki letétek igen jelentékenyen felszaporodhatnak, milliárdos értékek kerülhetnek közjegyzői letétbe és maradhatnak ott addig, a míg a vonatkozó hagyatéki eljárás be nem fejeztetik.

A mi irodáink ilyen letétek kezelésére berendezve nincsenek és eltekintve a közjegyzői törvény 108. §-ában érintett és közokirat felvétele alkalmával örizetbe kerülő letétektől és a 156. §. d) pontjában említett letétkönyvtől, — az idegen pénzekről való könyvvezetés és kezelés módja szabályozva nincs. Külföldön, — így például már az új osztrák közjegyzői törvényjavaslat is számol a forgalom által létre hozott azzal a szükséglettel, — a mely különbséget tesz a magánmegbízásból eredő pénzkezelés és a hivatalos ügyköddel kapcsolatos pénzkezelés közt és részletes rendelkezéseket tartalmaz e kétféle pénz és értékátvétel megfelelő könyveléséről és kezeléséről.

A végrehajtási utasításban tehát részletesen szabályozni kell a pénznaplónak vagy letétinaplónak vezetési módját, az egész pénzkezelést úgy, hogy e pénznaplóból a kezelés alatt álló értékek tulajdonosának neve, az örizetbe vett értékekre vonatkozó minden intézkedés, minden kiadás és bevétel időrend szerint kitűnjék és minden kezelés alatt álló vagyontömegre vonatkozólag bármikor megállapítható legyen az az összeg és értékállomány, — a mely a közjegyző kezelése alatt áll. Igen fontos az egyes bevételi és kiadási tételek igazolására vonatkozó adatok megőrzésének kérdése; ezekre a pénztári bizonyítékokra nemcsak a felügyeleti hatósággal szemben, de a felekkel szemben is szükség van. Csak az úgynevezett pénznaplói bizonyítékok, — elszámolások, nyugták, feladóvevények stb. igazolják a pénznapló vezetésének anyagi helyességét. Annál inkább szükségesek ezek, mert míg a hatóságoknál és kereskedelmi üzemeknél a könyvvezetés munkája és a pénztár kezelése két külön személy között megoszlik, addig ez a munka a közjegyző személyében egyesül. A felsőausztriai közjegyzői kamara már 1882.-ben kiadott körrendeletében felhívta a közjegyzői kamarai tagok figyelmét ezen úgynevezett kasszabizonyítékok fontosságára és ajánlja a letétkönyv tételeinek igazolására vonatkozó írásbeli

bizonyítékok rendben való megőrzését. — A hagyatéki letétek felosztása és kiadása csak a hagyaték végleges rendezésével következvén be, tekintettel arra, hogy az ilyen rendezés sokszor hosszú időt vesz igénybe, szükségesek lesznek olyan intézkedések, a melyek a feleket a kamatvesztéstől megóvják. Azt hiszem e végből a készpénz gyümölcsözőleg való elhelyezéséről gondoskodni fog kelleni.

Azért kár volt az új törvény 3-ik §-ában nem akként intézkedni, hogy a haláleset felvevő közeg akkor, — amikor a halálesetfelvételi ív másolatát a pénzügyi hatósághoz átteszi, — köteles lett volna egyidejűleg a készpénzt és értékeket is a királyi adóhivatalba beküldeni.

Megállapította birói joggyakorlatunk (Kuria 1908. június 23. 340/908.) hogy a „királyi közjegyző olyan esetekben a mikor az 1894. XVI. t.-c. 51. §. vagy az 1881. LX. t.-c. 154. §. vagy az 1881. XVII. t.-c. 112. §. értelmében a bíróságtól nyert és törvényen alapuló megbízások körében jut pénzek kezeléséhez, — kétségtelenül mint birósági kiküldött olyan hatósági ügykört tölt be a melyen belül elkövetett mulasztása vagy tiltott cselekmények okozta károkért az 1871. VIII. t.-c. 73. §. értelmében *a királyi kincstár is felelőssé tehető*. Már pedig a novella 17. §-a világosan azt mondja, hogy a királyi közjegyzőt a hagyatéki ügyek intézésében ezentul is a birói kiküldött jogállása illeti. Ebből következik, hogy a hagyatéki letétek örizetbevétele és kezelése körül felmerülő károkért, amely az örökösöket éri, a — királyi kincstárt felelősség terheli. Előre láthatólag a kiadandó végrehajtási utasítás ezt a letét kezelést tekintettel az állam felelősségére igen részletesen és gondosan fogja szabályozni.

Sajátságos, hogy a törvényhozás akkor, amikor a hagyatéki letéteket a közjegyző hatáskörébe utalja és ezzel a közjegyzői intézmény iránt a legnagyobb megtisztelő bizalommal van, ugyanakkor a régi teljesen elavult hagyatéki átadó végzés rendjét fenntartván, fenntartja a királyi közjegyzőnek mint birói kiküldöttnek jogállását ahelyett, hogy az egész hagyatéki eljárást a közjegyző hatáskörébe utalta volna és elfogadta volna a királyi közjegyzők országos egyesületének és az összes kamaráknak azt az állásfoglalását, mely szerint hagyatéki átadóvégzés helyett a közjegyző tanusítvány alakjában adjon hites bizonyítékot arról, hogy a hagyaték felosztása tekinte-

tében az örökösök miként intézkedtek. Szembe helyezkedett — mondhatni — az egész jogászai közvéleménnyel, — a melynek a felsőházi vitában egyik legkiválóbb jogászunk a budapesti ügyvédi kamara elnöke is kifejezést adott.

Megjegyzések a hagyatéki működési körök megállapításához.

Az örökösödési eljárás módosításáról szóló, nemsokára kihirdetendő új törvény 1. §-a szerint „ha a járásbíróság területére több közjegyző hatásköre terjed ki, az örökösödési ügyekre vonatkozó működési körüket az igazságügyminiszter határozza meg“.

Ennek logikai következményeként a 10. §. hatályon kívül helyezi az 1894: XVI. t.-c. 51. §-át, mely azt rendeli, hogy „a bíróság, ha területén több közjegyző van, ügyelni tartozik, hogy azok ily megbízásokban egyenlő arányban részesüljenek“. Logikai következménye ez a novella idézett rendelkezéseinek, mert hiszen, ha a miniszter előre megállapítja a működési kört, a bíróságnak nem kell, de nem is ügyelhet többé az egyenlő arányú részesítésre.

Bár ezek szerint a működési kör meghatározása az igazságügyminiszter jogkörébe tartozik, ez a közel jövőben¹⁾ eldöntendő kérdés élénken foglalkoztatja az érdekelt kartársakat. Mindenütt vetődnek fel gondolatok, ötletek, melyek a kérdés megoldását akarnák szolgálni. Megállapíthatólag e tárgyban bizonyos hangzavar uralkodik, ennek elosztatásához némiképp hozzájárulni, célja e szerény soroknak.

Az elmondandókban leginkább a fővárosi viszonyokra gondolunk, mert e kérdésnek itt van a legnagyobb jelentősége.

Nézetünk szerint ennek megoldásához is bizonyos alapelvek tisztázásával és megrögzítésével kell hozzáfogni s a felállított alapelvek keretei közzé kell azután beleilleszteni a rendelkezéseket.

Véleményünk szerint ez alapelvek a következők volnának:

a) az egyes közjegyző működési körét bizonyos területre és kizárólagossággal akként kell megállapítani,

b) hogy a közjegyzők a hagyatéki ügyek intézésében lehetőleg egyenlő arányban részesüljenek továbbra is.

¹⁾ Amint hírlik, a novellát 1927. július hó 1-ével szándékoznak életbe léptettni.

ad. a) Amint a miniszter a novella képviselőházi tárgyalása alkalmával erre rámutatott²⁾ a javaslat törvényerőre válásával a hagyatéki ügyek az egyes irodákba koncentrálnak, miáltal az illető iroda forgalmat nyer és a forgalom növekedése a hagyatéki ügyeken kívül is előnyt jelent az irodára.

Ebben kétségtelenül van igazság.

Ebből a szempontból nézve nem volt helyes a fővárosban az a rendszer, hogy a pesti oldalon a 22 közjegyző az egész pesti oldal örökösödési ügyeit egyenlően felosztva tárgyalja. S ebből a szempontból nézve nem helyeselhetnők azt a gondolatot, hogy a jövőben például a budai oldal 5 közjegyzője az egész budai oldal örökösödési ügyeit akként intézze, hogy az örökösödési ügyek kezdőbetűje szerint alakíttatnék 5 csoport, vagy az elhalálozás napja szerint (minden hó 1.—5., 6.—10. stb.) jutnának egyes közjegyzőkhöz a hagyatéki ügyek.

Ilyenféle megoldással feladnánk azt az előnyt, amit a hagyatéki ügyek koncentrációja hozna, hogy t. i. a közjegyzői iroda egy bizonyos területen belül ismertté lesz s egy bizonyos ügyfél — kör képződne körülötte. —

Nézetünk szerint tehát minden esetre: egyes meghatározott területekről s kizárólagos működésről lehet csakis szó.

ad. b) A kizárólagos működési-kör megállapításánál pedig az „egyenlő részesedés“ elvének kell irányadónak lennie, vagyis az egyes működési köröket akként kell meghatározni, hogy lehetőleg — mert hiszen abszolút pontos mértékről s ennél fogva megállapításról aligha lehet szó — minden közjegyző egyenlően részesedjék a hagyatéki ügyek intézésében.

Először is azzal a már hallott — elég különös — ellenvetéssel foglalkozunk, hogy a novella hatályon kívül helyezvén az ö. e. 51. §-át, nincs többé „egyenlő részesedés“. Nem vall jogászai gondolkodásra ez az álláspont. Hatályon kívül helyeztetett az 51 §., de nem azért, mintna most már elejtetnék az egyenlő részesedés, aminek semmi célja és elfogadható indoka nem lenne, hanem mert erre ügyelni most már nem feladata a bíróságnak. Avagy lehet-e komolyan feltenni, hogy a törvényhozó azért helyezte hatályon kívül az 51. §-t, mert el akarja ejteni az egyenlő részesedést s egyes közjegyzőségeket a többi rovására privilegizálni akar. Lett volna erre oka, lett volna ennek célja?

²⁾ Lásd lapunk ezévi 2. szám 80 old.

Az egyenlő részesedés volt mindig az irányadó szempont, amint ezt az 51. §. kifejezésre is juttatta s épen ennek az elvnek hatékonyan érvényesülése érdekében — bár az a) alatt említett szempont rovására — született meg néhány éve az a rendelkezés, mely a fővárosban az egész pesti s az egész budai oldalt két csoportba egybefoglalva a pesti, illetve a budai közjegyzőknek egyenlő arányban juttatja a hagyatékot.

Az egyenlő részesedés elvének továbbra is érvényesülnie kell. Semmiféle szempont nem szól amellett, hogy ez félretétessék.

Itt foglalkozunk azzal az ellenvetéssel, melyet szintén halottunk s mely egy vállvonással intézi el a kérdést: „mindig voltak jobb és rosszabb közjegyzőségek“. Ha ez igaz is, mint ahogy igaz, ez semmiesetre sem jelentheti azt, hogy mert van különbség, most csináljunk még nagyobb.

Jogász előtt nem kell magyarázni, hogy meglévő különbség más és más a hatalmi szóval utóbb eszközölt s pusztán véletlenre alapított különbségtétel.

Az egyes működési körök megállapításánál, mint adott valamiből a közigazgatási kerületi beosztásból lehet kiindulni, ahol azonban a közigazgatási kerület határai az egyenlő részesedés elve érvényesülését akadályoznák, ott a közigazgatási kerületi határokon túl kell és túl lehet magunkat tennünk. Kell, mert ezt kívánja az egyenlő részesítés elve és lehet, mert ennek semmi akadályja nincs.

Az igazságügyi területi beosztások ugyanis elvileg s általában nem szükségképpen congruensek az általános közigazgatási területi beosztásokkal.

Ami különösen a főváros kerületi beosztását illeti, maga az általános közigazgatás is tisztában van vele, hogy az egyelőtlenségnél fogva bizonyos konkrét intézkedéseknél a kerületi határookra figyelemmel lenni nem lehet. Példaképp említjük meg, hogy amikor a főváros, mint kegyúri hatóság új plébániákat erigált, ezek területe megállapításánál egyáltalán nem vette figyelembe a kerületi határokat és nem egy ily terület létesített akként, hogy az részben az egyik, részben a másik közigazgatási kerület egyes részeiből alakított.

Nem helytálló hogyha egy közjegyző bizonyos közigazgatási kerületbe neveztetett ki, vagy ha annak székhelye meg van állapítva, hatásköre csak arra a kerületre szorítkozhatnék. Más a székhely s más a hatáskör. Hiszen akkor ma sem intézhetne,

már pedig intéz, egy bizonyos közjegyző idegen kerületbeli hagyatéki ügyet; a novella 1. §-a maga pedig azzal számol, hogy a *járásbíróság* területére több közjegyző hatásköre terjed ki s nem azt mondja — amit pedig mondhatott volna — „... Budapesten pedig egy *közigazgatási kerületre* több közjegyző hatásköre terjed ki“.

Hogy valaki egy bizonyos kerületbe neveztetett ki, az csak a székhely meghatározása szempontjából, de semmiesetre sem bir jelentőséggel a hatáskör szempontjából. A Budapesten ezidőszerint érvényben levő beosztási rend mellett, sohasem emeltetett kifogás az irányban, hogy a X. kerületbe kinevezett közjegyző nem bir hatáskörrel idegen kerületbeli hagyatéki ügyre nézve, már pedig semmiféle novum nem jött, ami ebben a vonatkozásban változtatást eszközölne.

Az egyes közjegyzőknek a saját — nevezzük így: kinevezési kerületükre való szorítása a közigazgatási kerületek aránytalansága mellett méltánytalansággal járna s nincs semmiféle elfogadható szempont, ami a kerületi határok sértetlensége érdekében ezt a méltánytalanságot indolhatná. Nem hallgathatjuk el azt az aggályunkat, hogy a működési körök a nagyon is egyenlőtlen közigazgatási területi beosztás alapján készítettven el, a nagy közigazgatási kerülettel bíró közjegyzőknek erősen megnövekvő hagyatéki ügyforgalma esetleg új rendszeresítés gondolatára vezethetne.

Arra természetesen ügyelni kell, — ez azonban részletkérdés, hogy az egyes közjegyző működési köre észszerűen, az illető közjegyző irodájának környékében és könnyen felismerhetőleg legyen megállapítva, úgy t. i., hogy első tekintetre tudható legyen, hogy az illető hagyatéki ügynek ki az illetékes közjegyzője.

Az egyenlő működési körök megállapításánál — tudunkka, más bázis nem lévén — a lélekszámból kell kiindulni, de itt is bizonyos korrektívumokkal kell dolgozni, lévén az egyik környék szemben a másikkal közismerten szegénysorsu (pl. Angyalföld.)

Az ezek figyelembevételével kialakított működési köröket, úgy képzeljük, hogy az egyes közjegyző irodájának közvetlen környéke legyen az egyes közjegyző működési köre, — a szó szoros értelmében vett működési *köre*.

Vagy helyes a felállított két alapelv, vagy nem. Ha igen, helyeseknek kell lenniök a hozzájuk fűzött következtetéseknek is. Logikusan ellenérv csak úgy hozható fel, ha az az alapelvek megdöntésére irányíttatnék, vagyis nyíltan kimondatnék, hogy nem kell

a koncentráció vagy az egyenlő részesítés, nem kell ezért és ezért. Ha elfogadható komoly indokolással más alapelvek tüzetnének ki, akkor természetesen más eredményre lehet jutni. Azonban csak komoly és elfogadható indokolással alátámasztott alapelvek jöhetnek figyelembe, de téves alapokból szinte sophistikus okoskodással leszűrt következtetések nem.

Fekete László dr.

K Ö Z L E M É N Y E K.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter a csepregi kir. közjegyzői állásra Dr. Östör Lajos csepregi kir. közjegyzőhelyettést nevezte ki.

Cimadományozás. Oly kitüntésekről számolunk be, melyek az egész közjegyzői karban osztatlan örömet és meglepedést váltottak ki.

A budapesti kir. Közjegyzői Kamara köztiszteletben álló elnöke: Janits Imre dr. budapesti királyi közjegyző és Sztranyavszky Géza balassagyarmati királyi közjegyző a közjegyzői pályán kifejtett érdemes tevékenységük elismerésül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címmel tüntettetett ki.

Ugyanezen kitüntetésben részesült a közélet terén kifejtett érdemes tevékenysége elismerésül Krasznay Gábor dr. esztergomi királyi közjegyző.

Halálozás. Kegyelettel emlékezünk meg róla, hogy Szilágyi János dr. bajai királyi közjegyző 1927. március hó 26-án Baján elhalálozott.

Irodája részére helyettesül Szilágyi Kornél dr. mohácsi kir. közjegyző rendeltetett ki.

Cottely Géza dr., karunk egyik legrégebb és legkiválóbb tagja hosszú, érdemekben gazdag pályafutás után Budapesten 1927. április 2-án örök pihenőre tért.

Majd félszázados közjegyzői működését a legszigorubb pontosság, lelkiismeretesség s fáradhatatlan munka jellemezte. Működésében, mintegy kialakította a minden vonatkozásban intact, rigorózan pontos, lelkiismeretes közjegyző mintaképét.

Szép számban lévő tanítványai, volt helyettesei — immár királyi közjegyzők az ország különböző részein, mint atyamesterük-

re tekintettek reá. Az egész közjegyzői kar pedig kegyelettel fogja megőrizni ez általános tiszteletben és becsülésben részesített érdemes kartárs emlékét.

Omazta Gyula békéscsabai kir. közjegyző a következő sorok közlését kérte:

a Közlöny március havi kiadásának Közlemények rovatában ötven éves közjegyzői működésem alkalmából az egész magyar közjegyzői karnak közzétett köszöntése szerfelett jól esett s kérem, hogy e megemlékezésükért ugyancsak a Közlönyben mindannyiuk részére forró köszönetem nyilvánítását közzététetni sziveskedjél.

A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyesülete a következő átirattal fordult a Kamarákhoz:

Jogosult agodalommal tölti el a közjegyzői kart az az állandó szomorú tapasztalás, hogy illetékes helyeken alig történik valami, ami a közjegyzői kar igazainak tevékeny méltánylására mutatna. Szinte következetesen elkeserítő csalódást hoznak számunkra azok a tételes rendelkezések, amiktől régi jogos sérelmeink orvoslását, kivált még mindig annyira csonka hatáskörünknek első sorban igazságügyi közérdeket jelentő kiépítését s általában karunk és intézményünk mind fenyegetőbb pusztulásának megakadályozását, már évtizedek óta hiába várjuk, — és szinte rendszeresen s mindinkább megdöbbenően ismétlődnek azok az intézkedések, melyek anyagi boldogulásunkat, kenyerünket állandóan veszélyeztetik és ezzel karunkat kinosan nyugtalanító, nemcsak presztizst aláásó, de munkakedvet is rontó bizonytalanságban tartják.

Ennek a fájdalmas tapasztalásnak épp oly sajnálatos, mint meglepő indító okául főként a karunk s intézményünk dolgaiban való megtévesztően hiányos tájékozottságot lehet akárhányszor megállapítani. Szükségességében életbevágó érdeke tehát a közjegyzői karnak, hogy a mérvadó körök állandó s megfelelő tájékoztatására minden lehető megtörténjék s erre minden kínálkozó alkalom kellően s idejekorán felhasználtassék.

Ily alkalmakul kivált a kamarák által az évi ügyforgalomról az igazságügyminisztériumhoz felterjesztendő kimutatások kínálkoznak.

Ezek a statisztikai kimutatások egyes kamaráink által, tudunkkal, *megjegyzés nélkül* szoktak beküldetni, holott kézenfekvő, hogy *épp ilyenkor mutatkoznék különösen helyénvalónak az, hogy*

a közjegyzői intézmény mindenkori állapotát s a közjegyzői kar helyzetét megvilágító számadatokból a kar sérelmeire s óhajaira nézve hitelesen tájékoztató következtetések vonassanak le.

A közjegyzői kar egyetemét egybefoglaló, ennek erkölcsi s anyagi érdekei megóvására hivatott *Országos Egyesületünk* — melynek kebelében a hatékonyabb, a Kamarák által, hivatalos jellegüknel fogva, igénybe nem vehető propaganda érvényesítésére legújában külön bizottság alakult, — a Kamara t. vezetőségének szives figyelmébe ajánlja a fentebb megokolt prostulátumot, mely szerint kari érdekből felette kívánatos volna, hogy a működésükről felterjesztendő, inkább általános, elvi szempontokból beszámoló évi jelentésen kívül, az évi ügyforgalmi kimutatás kapcsán külön tájékoztató felterjesztést is intézzenek az igazságügyi kormányhoz.

Arra való tekintettel pedig, hogy ugyancsak kari érdekből s a jelzett propaganda érdekében óhajtandó az is, hogy az egyes kamarák utóbb említett felterjesztéseinek tartalmát nemcsak a kar összes tagjai, hanem azok a mérvadó tényezők is megismerhessék, akiknek kellő informálására különös sulyt kell helyeznünk, — bizalommal kérjük a Kamara t. vezetőségét arra is, hogy az *évi ügyforgalmi kimutatással kapcsolatos felterjesztés másolatát, az Országos Egyesület kiadásában megjelenő, illetékes helyeknek is megküldött szaklapunkban, a „Kir. Közjegyzők Közlönyé“-ben leendő közlés végett, egyesületünk vezetőségének annak idején megküldeni s az erre vonatkozó határozatról azt már most értesíteni sziveskedjék.*

Közjegyzői címtábla. A debreceni kir. közjegyzői kamara területén egy kir. közjegyző olyan címtáblát alkalmazott, amelyen neve nem volt kitéve. A közjegyző maga jelentette ezt be a kamarának és határozatot kért arra, hogy a címtáblának ilyen módon való használata helyes-e?

A kamara a következő határozatot hozta :

„A közjegyzői utasítás 1. §-a az irodák megjelölésére „címtáblát“ rendel, nem pedig egyszerűen „táblát“ vagy „felírást.“

A címtábla fogalma azt jelenti, hogy azon a közjegyző neve rajta legyen.

Ezen felfogásnak megfelelően a kamara tudomása szerint mindenik közjegyzői cím táblán ott van a közjegyző neve is, a közhivatalt jelző ország címerével együtt.

Ez annyival is inkább szükséges, mert olyan helyeken ahol

több közjegyző működik az irodának a név nélküli megjelölése alkalmas a közönség megtévesztésére.

Közjegyző urat tehát megfelelő tábla használatára felhívjuk.“

A kir. közjegyző e határozat ellen fellebbezést adott be; a m. kir. Kuria Pk VI. 7984—1925/4. sz. a. következő végzést hozta :

„A m. kir. Kuria a megtámadott végzést helyben hagyja.“
Indokolás. Az 1874. évi XXXV. t. c. ugy az 1886. évi VII. t. c. mindenütt kir. közjegyzőkről és nem kir. közjegyzőségekről, vagy közjegyzői hivatalokról rendelkezik, ennek folyamánakép a törvény szellemének, illetve a közjegyzői utasítás 1. §-ának csak ugy van elég téve, ha a kir. közjegyző címtáblán a nevét is kitünteti.

Szól a fáma egy merőben képtelen állásrendszerezítés gondolatáról, melyre vonatkozólag közzététel végett beküldték nekünk a következő sorokat :

Már hosszabb ideje tartja magát a hír és ujabban családi közelállók köréből azon hír kelt szárnyra, hogy egy nyugalmazott belügyi államtitkár, jelenleg főrendiházi tag és szegedi ügyvéd, az igazságügyminiszter úrhoz kérvényt adott be, melyben Jeremiás siralmait is megszegyenítő panaszos hangon előadja, hogy mily áldozatokat hozott a köznek az által, hogy vállalta s majdnem 5 esztendőn át viselte a belügyi államtitkárságot, mely idő alatt azelőtt virágzó ügyvédi irodája tönkre ment s most ő és családja existenciális nehézségekkel kénytelen küzdeni; ezen súlyos helyzetből a kérvényező egy kivezető utat lát és ez az út a 4-ik szegedi közjegyzői álláshoz vezet, melyet elnyerni óhajt s melyre magát a miniszter úr által kineveztetni kéri.

Ha való az, hogy ilyen tartalmu kérvény az igazságügyminiszter úrnál beadatott, akkor indittatva érezzük magunkat arra, hogy ezen kérvény tartalmával szemben leszögezzük a következő tényeket :

1. A volt belügyi államtitkár úr államtitkárságának egész ideje alatt a szegedi ügyvédi kamarának tagja maradt csak úgy mint az előtt,

2. az államtitkár úr neve az ügyvédek lajstromából törölve nem lett,

3. ügyvédi cégtáblája államtitkárságának egész ideje alatt

irodájának külső falán állandóan ki volt téve, onnan egy percre sem lett eltávolítva,

4. az államtitkár úrnak ügyvédi irodai teendőit távollétének ideje alatt veje végezte, kinek ügyvédi cégtáblája az államtitkár úr ügyvédi cégtáblája alatt állandóan ki volt és most is ki van szögezve.

Anélkül, hogy kritikát akarnánk gyakorolni a szegedi ügyvédi kamárának azon magatartása felett, hogy az államtitkárrá kinevezett ügyvéd urat lajstromában továbbra is meghagyta a helyett, hogy onnan törölte volna, kétségtelen tényként kell megállapítanunk azt, hogy az államtitkár úrnak ügyvédi irodája államtitkárságának egész ideje alatt állandóan funkcionált, egy percig sem szünetelt és ezen idő alatt a megfelelő jövedelmet is hozta. Úgy tudjuk hogy az államtitkár úr a viselt hivatala után tekintélyes nyugdíjat élvez és, hogy irodája a vő kezelése alatt nem hanyatlott, sőt az adott összeköttetések révén nagyobb clientelára tett szert.

Ezen tények által megdőlt tehát az ügyvéd úrnak azon érvelése, hogy az államtitkári állás viselése, vagyis a köznek hozott ezen áldozat által virágzó ügyvédi irodája tönkrement, megdőlt tehát a kérvénynek — hogy úgy mondjuk — etikai alapja.

A fentebb említett kérvénnyel kapcsolatban bátorkodunk utalni az igazságügyminiszter úrnak többször kifejezett, az egész közjegyzői kart érdeklő és azt megnyugtató abbéli kijelentésére, hogy új állásokat csak ott fog creálni, ahol a creálásnak multhatatlan szüksége fennforog.

Vizsgáljuk meg már most, hogy a 4-ik szegedi közjegyzői állás szervezése szükséges-e, fennforognak-e az új állás szervezésének előfeltételei vagy sem? E tekintetben segítségünkre van a szegedi kir. közjegyzői kamara levéltárában lekvő és az igazságügyminiszter úrhoz felterjesztett, 1926. évről szóló tevékenységi és ügyforgalmi kimutatás, mely a három szegedi közjegyzői irodára vonatkozólag az alábbi adatokat tartalmazza:

1. Ügykönyvi bevezetés volt a 3 közjegyzőnél együttesen 1304 ügyszám, ebből az igen csekély jövedelmet hajtó névalírások (447) számát levonva, marad 957 ügyszám, ami érdemleges okiratnak számítható; ezt a 957 ügyszámot a 3 közjegyző között elosztva, *egy közjegyzőre esik egy évben 319 okirat.*

2. Hagyatéki megbízást kapott a 3 közjegyző összesen 1068-at,

ez a 3 közjegyző között elosztva, *egy közjegyzőre 356 hagyatéki ügy esik egy évben.*

Ehhez a statisztikához nem kell bővebb kommentárt fűznünk, ez még a laikus embert is meggyőzi arról, hogy a 3 szegedi kir. közjegyző jövedelme egyenkint meg sem közelíti egy közepesen menő ügyvédi iroda jövedelmét.

Ha az általános gazdasági pangáson kívül Szegednek mint határszéli városnak helyzetét is figyelembe vesszük, —

ha tekintetbe vesszük azt, hogy a tervbe vett igazságügyi reformok sem jelentenek a közjegyzőkre nézve jövedelem szaporulatot, —

akkor feltárul előttünk a kérvényező által kívánt 4-ik közjegyzői állás szervezése által előálló szomorú kép, mely a már meglévő 3 szegedi kir. közjegyzőnek társadalmi állásukhoz mért megélhetést és családjaiknak tisztességes fenntartását is veszélyezteti.

—h.—y.

J U D I C A T U R A.

33. Bontás esetére kötött vagyoni jogi szerződés érvényesége. A közjegyzői okirat tartalmánál fogva nem ütközik a jó erkölcsökbe, mert a házasság vagyoni viszonyait harmadik személyek jogainak sérelme nélkül szabadon rendezhetik a házasság felbontása esetére is s ezen túlmenő rendelkezés az L.) alatti okiratban nincs, mert a bontóperbeli ítélet jogerőre emelkedése nem a jogügylet föltétele gyanánt, hanem csakis a fizetés esedékességének napjaként (időhatározás) lett megjelölve. A felperes részére szerződésileg biztosított követelés családjogi viszonyon alapulván, a pénznek időközben beállott romlása folytán, az ily követelés átértékelésének helye van. Ez összeg esedékességének napjaként ugyan a bontóperben hozandó ítélet jogerőre emelkedésének napja van meghatározva, az alperes mégis felelős a pénz vásárló erejében beállott csökkenés folytán a felperest ért érdeksérelemért, mert a bontópernek felperestől független körülmények után történt befejezéséből előállott hátrányokat az alperes köteles viselni, annál is inkább, mert alperes nem is állította, hogy a felperes akkori igényeit fedező összeget neki felajánlotta volna, sőt a jelen per

során a 40.000 kor. átértékelése ellen is védekezett, ezért a Kuria alperest 1918. VI. 14-i árfolyamértékű 40.000 koronának a fizetési egyenértéke megfizetésére kötelezte. C. III. 1453/1926.

34. Örökségről lemondás. Helyes a felperesnek az az érvelése, hogy az öröklésről való lemondás létrejöttéhez nem elégséges a lemondó egyoldalú nyilatkozata, hanem ahhoz kétoldalú szerződés, az örökhagyóval létesített megállapodás szükséges. Ámde az ezzel kapcsolatban emelt panasznak jogos alapja nincs; mert e tekintetben a felperes és szülei között a szerződés létre is jött, amennyiben felperes az örökhagyó ügyleti akaratának ismeretében fogadta el reménybeli örökösödési igényeinek végleges kielégítésére az elismervényben foglalt szolgáltatást és biztosítást.

A lemondás alakszerű érvényességéhez nem szükséges, hogy az közjegyzői okiratba vagy legalább is olyan magánokiratba foglaltassék, amelyet aláír nemcsak a lemondó, hanem az is, akivel szemben ő az öröklésről lemondott. Másrészt pedig annak az elismerésére, hogy a nyilatkozó fél a szülők után várható örökségre végleg ki van elégítve, egyértelmű az öröklésről való lemondással; a kielégítéssel kapcsolatos lemondás pedig az ellenkező világos kikötése nélkül kihat a szülőknek nemcsak arra a vagyonára, amely a lemondáskor megvolt, hanem arra is, amelyet ők a lemondást követőleg szereztek. (C. I. 5830/1925.)

35. Az özvegyi jog megszorítása. Az özvegy megszorított özvegyi joga rendszerint a hagyaték egyrészének természetben való hasznélvezetére jogosít.

Korlátozás alá eshetik az özvegynek az a joga, hogy elhunyt férjével együtt lakott házban özvegyiségének ideje alatt tovább lakhatik, de csak abban az esetben, ha azt a leszármazó örökösök indokolt lakásszüksége megkívánja s ha a ház terjedelménél fogva azt a lakásszükségletet, amely az özvegyet elhunyt férje társadalmi állásánál és vagyoni helyzeténél fogva megilleti, meghaladja. A megszorítást azonban nem kívánhatják a leszármazó örökösök akkor, ha az özvegy és az örökösök kölcsönös viszonya a szülő és gyermekek közötti viszony erkölcsi követelményeinek nem felel meg s hogy ennél fogva az együttlakás közöttük állandó egyenetlenkedésekre vezetne.

Az özvegyet a teljes hagyatéki vagyon hasznélvezete megilleti, mindaddig, amíg özvegyi joga ítélettel nem korlátoztatott. (Kúria P. I. 3106/1926.)

36. Köteles rész meghatározása. A köteles rész meghatározásánál az előre kapott értékeknek az átadáskor volt értéke veendő számításba. Nem tekinthető ajándéknak a többletkiadás, ha az átruházott vagyon jövedelmét a kikötött és nyújtott tartás ellenértéke meghaladja.

A köteles részért a leszármazók mint megajándékozottak csak a törvényes örökrészüket meghaladó érték arányában felelősek, míg az öröklési kapcsolaton kívülálló megajándékozottak a nekik ajándékozott egész vagyon értéke arányában felelősek. (Kúria P. I. 4189/1925 sz.)

37. Közszerzemény megosztása. A házasság tartama alatt az egyik házastárs által vásárolt ingatlan közszerzemény, melynek megosztását a házasság megszűnése után közszerző házastárs, illetve jogutóda jogszerűen követelheti és ezen nem változtat az a tény sem, hogy a vételárát a szerző házastárs, a saját külön vagyonából és az általa felvett s utóbb a házasság megszűnése után ugyancsak sajátjából törlesztett kölcsönösszegekből fizette is ki, mert ez a körülmény a szerző házastársnak csak arra ad jogot, hogy házastársától a hiányzó külön vagyon értékét s az általa kifizetett vételár felének megtérítését követelje. (Kúria P. I. 4121/1926.)

38. A megajándékozott felelőssége közszerzemény után. Közszerzeményért a megajándékozott felelőssége másodlagos. Amennyiben az elidegenítés a közszerzemény sérelmére van, úgy a közszerzeményből hiányzó érték megtérítés elsősorban csak abból a vagyonból követelhető, amely a közszerző társnak még tulajdonában van. Ha a közszerző vagyonában a közszerzemény összértéke nincsen meg, úgy a megajándékozott, aki jelen esetben a közszerző gyermeke s így a szülők vagyoni viszonyainak ismeretében szerezte meg a közszerzemény tárgyát, azt a közszerzőt ért vagyoni hátrány erejéig kiadni tartozik. (Kúria P. III. 2449/1926. sz.)

39. Csatlakozás a végrehajtási eljárásban. A Vh. T. 166. §-ának szó szerinti szövege arra enged következtetni, hogy csatlakozás kimondásának nincs helye oly esetben, midőn a későbbi végrehajtató személye azonos a korábbi végrehajtatóval. A birói gyakorlat e § értelmezése körül ingadozó. Ha azonban e rendelkezés indokait vizsgáljuk, arra az eredményre kell jutnunk, hogy a 166. s ezzel kapcsolatban a 167. §§. rendelkezései az utóbbi esetben is alkalmazhatók. A csatlakozás joghatálya abban nyilvánul meg, hogy ha a korábbi végrehajtató érdekében elrendelt árverés

bármilyen okból egyébként meg nem tartatnék, az a csatlakozottnak kimondott későbbi végrehajtató érdekében s ennek kérelmére megtartandó, célja s indoka pedig az, hogy a végrehajtást szenvedőre nézve is terhes fölösleges költségek s eljárások, amelyek a külön árverési kérelemmel s az árverési hirdetmény újabb közzétételével felmerülnének, mellőztessenek. Ez indokok s elrendő cél nem válik tárgytalanná az által, hogy a korábbi és későbbi végrehajtató azonos személy. A törvény szövegén álló birói gyakorlatnak az az indokolása, hogy ily esetben a hitelező előbbi végrehajtási zálogjoga alapján az árverés megtartására irányuló érdekét megvédheti, a csatlakozottnak ki nem mondott későbbi követelésre vonatkozólag pedig érdekének megvédésére a sorrendi tárgyaláson nyílik meg az út: ebben a vonatkozásban nem egészen lehet helytálló.

A Vh. T. 170. §-a szerint, de a dolog természetéből folyólag is, az árverés nem lesz megtartható, ha végrehajtást szenvedő a kiküldött által felszámított kielégítendő összeget és járulékait kifizeti. Ily kielégítendő összegnek pedig csak az árverést elrendelő végzésben megjelölt, csatlakozás nem léteben tehát csak a korábbi végrehajtás tárgyát képező követelés tekinthető. Ez esetben tehát a hitelező, kinek javára többrendbeli követelés erejéig van végrehajtási zálogjoga, az árverési hirdetményben feltüntetett követelésének kielégítése céljából való megtartását — épen a csatlakozás kimondásának mellőzése okából — nem szorgalmazhatná s így természetesen arról sem lehet szó, hogy a többi követelésére nézve érdekeinek megvédésére a sorrendi tárgyaláson nyíljék meg az út s a hitelező arra kényszerítenék a törvény intenciója ellenére, a végrehajtást szenvedő újabb megterhelésével s végrehajtató kielégítésének elodázásával, hogy utóbb nyert végrehajtási jogának érvényesítése céljából újabb árverés elrendelését kérje.

A csatlakozás kimondandó akkor is, ha a póthirdetmény kibocsátására már nem volna meg a Vh. T. 167. §-ában meghatározott időköz. (Budapesti kir. tszék mint felebb. bíróság, 21 : Pf. 731/1927. sz.)

40. Igazolás az örökösödési eljárásban. A Pp. életbelépése előtt az örökösödési eljárásban igazolással élni nem lehetett. Amennyiben tehát a Pp. 451. §-a a záros határidőknek és a Pp. 552. §-a a felfolyamodási határidőnek véletlen elmulasztását is igazolással orvosolhatónak mondotta ki, ezt a rendelkezést az örökösödési eljárásban csak abban az esetben lehetne alkalmazni, ha

eziránt akár a Pp., akár a Ppé. kifejezetten intézkednék. Minthogy azonban ezek ily intézkedést nem tartalmaznak, sőt a Ppé. 6. §-a az 1894 : XVI. t.-c. hatályát továbbra is fenntartotta, a Pp. felhívott szakaszainak az igazolásra vonatkozó rendelkezéseit az örökösödési eljárásra kiterjeszteni nem lehet. Ezek szerint az örökösödési eljárásban igazolásnak nincs helye. (Kuria 1926. nov. 2. Pk. I. 7087/1926. sz.)

41. Még be nem jegyzett részvénytársasági igazgatósági tag, a társaság képviselőjére jogosult már a megválasztás alapján. A KT. 186. §-a azt, hogy a részvénytársaságot hatóságok és harmadik személyek irányában az igazgatóság képviseli, nem teszi függővé attól, hogy az igazgatóság tagjai a cégjegyzékbe bevezették és az a bevezetés közhírré tételét-e, a 184. §. utolsó bekezdéséből pedig csak az következik, hogy a részvénytársaság igazgatói minőség megszűnése a cégjegyzékbe eszközendő bevezetés és közhírré tétel előtt harmadik személy ellen csak annyiban érvényesíthető, amennyiben bebizonyítható, hogy a harmadik személy az igazgatói minőség megszűnéséről tudomással bír. Kúria : P. IV. 5413/1926 sz.)

42. Tulajdonközösség megszüntetési per költségei. A tulajdonközösség megszüntetése tárgyában folyamatban tett perekben irányadó a Pp. 425 §-ban meghatározott az a jogszabály, hogy a vesztes fél a nyertes fél költségeit megtéríteni köteles. (Kúria P. V. 8249/1925. sz.)

43. Örökösödési eljárásban bíróság kijelölése. A H. községben elhalt F. K. hagyatéki ügyében az örökösödési eljárást a budapesti központi kir. járásbíróság, majd a veszprémi kir. járásbíróság is megindította.

A veszprémi kir. járásbíróság az ő illetékességét megállapítván megkereste a budapesti központi kir. járásbíróságot a vonatkozó iratok megküldése iránt, ez a bíróság azonban értesítette a veszprémi kir. járásbíróságot, hogy az eljárást nem engedi át, mire a veszprémi kir. járásbíróság hivatalból tett előterjesztést az eljáró bíróság kijelölése iránt.

Ebben az esetben az 1894 : XVI. tc. 128. §-ának utolsó bekezdése, a Ppé. 9. §-a és a Pp. 51. §-a értelmében a Kúria mint a két bíróság legközelebbi közös felsőbb bírósága elé tartozik az illetékes bíróság kijelölése.

A felterjesztett iratok szerint az örökösödési végintézkedés nélkül

halván meg, utána törvény alapján egyedül az elhaltak két testvére van hivatva öröklésre.

Ezek az örökösök a budapesti központi kir. járásbíróshoz benyújtott beadványukban azt kérték, hogy megállapodásuknak megfelelően az örökhagyó hagyatékára nézve az örökösödési eljárást a budapesti központi kir. járásbíróshoz folytassa le.

Minthogy pedig az iratok szerint az örökhagyó felváltva Budapesten és H. községben lakott, és az 1894: XVI. tc. 7. §-ának utolsó előtti bekezdése értelmében az összes érdekelték között a hagyatéki tárgyalás elrendelése előtt létrejött megállapodás esetében, ha az örökhagyó felváltva több járásbíróshoz területén lakott, e járásbíróshoz közül az egyébként illetékes bíróság a felek megállapodásában kijelölt másik bíróságnak köteles a eljárást átengedni, az összes érdekelték megállapodására tekintettel a budapesti központi kir. járásbíróshoz kellett az eljárásra illetékes bíróságnak kijelölni. (Kúria P. K. I. 7033/1926.)

44. Az öröklésről való lemondás. Helyes a felperesnek az az érvelése, hogy az öröklésről való lemondás létrejöttéhez nem elégséges a lemondó egyoldalú nyilatkozata, hanem ahhoz kétoldalú szerződés, az örökhagyóval létesített megállapodás szükséges. Ámde az ezzel kapcsolatban emelt panasznak jogos alapja nincs; mert e tekintetben a felperes és szülei között a szerződés létre is jött, amennyiben a fellebbezési bíróság megállapította, hogy a felperes az örökhagyó ügyleti akaratának ismeretében fogadta el reménybeli örökösödési igényeinek végleges kielégítésére az elismervényben foglalt szolgáltatást és biztosítást.

A fellebbezési bíróságnak ezt a megállapítását pedig az ítélet vonatkozó indokolása alapján helyesnek fogadja el a kir. Kuria is. Annál inkább, mert az elismervény kiállításának körülményei, nevezetesen az, hogy az okiratot a más községben lakó felperes a szülők lakásán írta alá s az ő jelenlétében ott írták azt alá a tanúk is és az, hogy ez az okirat az alperesek birtokába került, akik közt szerepel az egyik szülő is, megerősítik azt, hogy a kérdéses elismervényt a felperes a szülők részére állította ki, kielégítettését ezekkel szemben ismerte el és hogy ezek el is fogadták a felperes nyilatkozatát.

A lemondás alakszerű érvényességéhez nem szükséges, hogy az közjegyzői okiratba vagy legalább is olyan magánokiratba foglaltassék, amelyet aláír nemcsak a lemondó, hanem az is, akivel

szemben ő az öröklésről lemondott. Másrészt pedig annak az elismerése, hogy a nyilatkozó fél a szülők után várható örökségére végleg ki van elégitve, egyértelmű az öröklésről való lemondással; a kielégítéssel kapcsolatos lemondás pedig az ellenkező világos kikötése nélkül kihat a szülőknek nemcsak arra a vagyona, amely a lemondáskor megvolt, hanem arra is, amelyet ők a lemondást követően szereztek.

A lemondás megállapítása következtében felesleges annak a vizsgálása és megállapítása, hogy a felperes részére meghatározott kielégítési összeg megfelelt-e a felperest a szülei után különben megillető örökrész értékének. Ennélfogva tárgytalan az a panasz is, amelyet felperes a miatt emelt, hogy a fellebbezési bíróság az ítélet indokolásában foglalkozott a peres felek által bementett pertárgy értékkel is. (Kuria P. I. 5830/1925.)

45. Ingatlanvétel közjegyzői meghatalmazással nem rendelkező hitvestárstól. Nem védekezhetik jóhiszeműséggel az a fél, aki oly feleségtől vásárolja meg a férjnek ingatlanát, aki erre közjegyzői okirattal felhatalmazva nincs. (C. V. 6081/1926.)

46. Kamat 3 évet meghaladó időre. Az a korlátozás, amely a 3 évet meghaladó kamatok bírói uton érvényesítését kizárja, csak a kölcsön és más hitelezési ügyletekből felmerülő, bíróilag meg nem ítélt szerződéses kamatra vonatkozik, de nem vonatkozik oly esetre, mint a jelenlegi, mikor az előbbi állapot helyreállításaként a felperes azt az összeget tartozik megtéríteni az alperesnek, amelyet a felperes helyett teljesítettek, ily esetben pedig a megtérítendő összeg utáni kamat az alperesek által teljesített fizetés idejétől jár. (C. V. 6081/1926.)

47. Vélelem a szülő és családtagok közötti átruházás ingyenességére. Az ingatlan átruházás 900 aranykorona értékben ajándékozás, mert a kötelesrész meghatározásánál a szülő és annak családtagjai között létesült vagyónátruházás ingyenesnek vélelmezendő, mely vélelemmel szemben a szerződő feleknek az ügyletre vonatkozó okiratban foglalt nyilatkozatai egymagukban nem elegendők az ügylet valóban visszterhes voltának bizonyítására. (C. I. 6029 1925.)

48. Özvegyi jogok találkozása. Az ideiglenes törv. szab. 16. §-a az örökhagyó szülő és a leszármazói között fennálló legszorosabb családi kapcsolatot szem előtt tartva, csak a leszármazó örökösnek adta meg az özvegyi jog megszorításához való jogot.

Minthogy pedig akkor, amikor a leszármazó örökös a szülő (nagyszülő) iránti érzelmi, erkölcsi vagy egyéb tekintetekből az özvegyi jogot korlátozni nem kívánta, — nem engedhető meg, hogy a leszármazó örökös feltehető akaratával kerüljenek ellentétbe azok, akik utána törvény vagy végrendelet alapján örökölnék,

mindezekre tekintettel a kir. Kuria jogi álláspontja szerint egymagában a leszármazó örökös halálával a megszorítási jog még nem szállt át az ő törvényes vagy végrendeleti örökösére, ha ez nem egyuttal az ő lemenője is.

Mivel az örökhagyó végrendelete nem tartalmaz oly intézkedést, amelyből meg lehetne állapítani, hogy az örökhagyó a felperes özvegyi jogának megszorításához való jogát átruházta az alperesre, — az alperes mint az örökhagyó végrendeleti örököse nem kérheti a felperes özvegyi jogának korlátozását,

mint az örökhagyó özvegye azonban a saját özvegyi joga érdekében igényelheti az alperes azt, hogy amennyiben az örökhagyó szülőjét elsősorban illető ellátás biztosítása mellett lehetséges, — a hagyatéki vagyon jövedelméből az ő tartása is fedeztessék.

Minthogy a kir. Kuria megítélése szerint az alperes megfelelő tartásának fedezésére a birtokában tartott ingatlanok legalább $\frac{3}{4}$ részének jövedelme szükséges, — másrészt a felperest illető özvegyi tartás biztosítása végett ennek a jövedelmére felperesnek nincs szüksége, a m. kir. Kuria azt a rendelkezést találta megfelelőnek, hogy az alperes a birtokában tartott ingatlanok egynegyed részét adja a felperes birtokába. (C. I. 5550/1925.)

49. Cégvezető cégjegyzése cégtoldal nélkül. Az a körülmény, hogy a cégvezetői jogosultsággal felruházott cégvezető a bon záradéka alá a cégtoldal elhagyásával írta nevét, az alperesi cég felelősségét meg nem szüntetheti, mert az állandó birói gyakorlat értelmében a céget ily aláírás is joghatályosan kötelezi. (C. VII. 4550/1926.)

50. Ingatlan-adásvételi szerződés kellékei. Nem szükséges, hogy a vétel tárgya telekkönyvi és helyrajzi szám szerint legyen megjelölve, elég, ha az akkép van megjelölve, hogy a vételtárgy iránt kétség ne támadhasson; nem szükséges az sem, hogy a vételár számszerűen legyen megjelölve, elég, ha az akkép van meghatározva, hogy az erre vonatkozó rendelkezésből utóbb a vételár számszerűen kiszámítható legyen. (C. V. 1621/1926. 1927. II. 23.)

51. Kamat. Felperesnek az alpereshez való jogviszonyból folyóan követelési joga egyébire mint a kölcsöntőkére és ennek törvényszerű kamataira nem irányulhat, a kamat mértéke pedig a $8\frac{0}{10}\%$ -ot meg nem haladhatja, mert nem vitás, hogy az ügyletkötő peres feleknek egyike sem kereskedő és ehhez képest a felperes, mint kölcsönadó, az 1877 : VIII. t.-c. tiltó rendelkezése folytán $8\frac{0}{10}\%$ -ot meghaladó kamatot közjegyzői okiratba foglalt adóslevélben sem köthetett ki joghatályosan.

De nem lehet szó a fenforgó esetben az 1923 : XXXIX. t.-c.-ben meghatározott kárkamat alkalmazhatóságáról sem, mert amint ez nem vitás a jelen esetben természetben (buzában) fizetendő kamatkikötés történt, ilyen esetre pedig maga a törvény zárja ki a kárkamat alkalmazhatóságát. (C. VII. 7028/1926. 1927. II. 24.)

52. Kötelesrésznél betudandó érték megállapítása. Ami a kötelesrész összegét illeti, annak kiszámításánál az állandó birói gyakorlat értelmében az ajándékozott vagyonnak az ajándékozás-kor volt értéke az irányadó ugyan, ez azonban nem zárja ki, hogy amennyiben időközben a gazdasági viszonyok folytán bekövetkezett pénzromlás során az elajándékozott vagyontárgyak értékében lényeges változás történt, a kötelesrész kiszámításánál a változott viszonyoknak megfelelően magasabb érték vétessék számításban. Az ilyen számításnak a jelen esetben annál inkább helye van, mert nincs adat arra, hogy a szóban levő ingatlanoknál időközben olyan értékemelkedés állott elő, amely, mint a gazdasági viszonyoktól független természetes értékemelkedés, kizárólag a tulajdonos javára volna számításba veendő. (C. I. 5513/1925. 1927. II. 10.)

53 Tulajdonközösség megszüntetése. A vagyonközösségnek birói árverés útján való megszüntetésére az idő ezidő szerint nem alkalmas.

Pénzünk értékének ingadozása megszűnt ugyan, az ingatlanok értékéről azonban ezt nem lehet mondani. Kétséges, hogy az árverés alá bocsátandó ingatlan valódi értékének megfelelő árban eladható lesz-e? Ily körülmények közt kétséges az is, hogy árverés folytán ház nélkül maradó társtulajdonos megfelelő házhoz, vagy lakáshoz juthat-e? és, hogy egyáltalában a bérbeadott s ekként a birtokbalépést illetőleg korlátozás alatt álló házért megfelelő vételárat el lehet-e érni?

Kétséges az is, hogy a szabadbérbeadási jog bekövetkezte-

kor a tulajdonközösségnek birói árverésén való megszüntetésére az idő alkalmas lesz-e?

Minthogy az irányadó tényállás szerint nincsenek oly különös tekintet érdemlő körülmények, amelyek miatt kivételesen el kellene térni a Kúriának attól a gyakorlatától, amely a vagyonszösségnek birói árverésen megszüntetését a gazdasági viszonyokra tekintettel az idő alkalmatlansága miatt még mindig nem rendeli el, — a fellebbezési bíróság a felpereseket a tulajdonközösség megszüntetésére irányuló keresetükkel jogszabálysértés nélkül utasította el. (C. V. 783/1926.)

54. Készpénzkölcsön valorizálása. Készpénzkölcsönnél az a birói gyakorlattal állandóan követett jogszabály, hogy az adott kölcsönösszegre nézve az időközben bekövetkezett koronaromlás (értékcsökkenés) dacára, a visszafizetésnél átértékelésnek (valorizálásnak) akár természetes, akár jogi személy szerepeljen kölcsönadó (hitelelező) gyanánt, helye nincs.

Nem bír befolyással erre az a körülmény sem, hogy az alperesek a kapott készpénzkölcsönöket minő célokra fordították. (C. V. 1179/1926.)

55. Szovjetházasság. A Kúria a H. T. 113. §-ának első bekezdésében foglalt abból a rendelkezésből indul ki, hogy a házasság érvényességét a házasságkötés alaki kellékei tekintetében a házasságkötés idejében és helyén fennálló törvények szerint kell megítélni. (31. §. 3-ik bek.)

Az alperesek által a bemutatott orosz házassági anyakönyvi kivonat szerint megkötött házasság alaki tekintetben a kötés végrehajtása szempontjából az akkori orosz szovjettörvénynek megfelelni látszik, a Kúria azonban az ebben az ugynevezett törvényben szabályozott házasságot sem a magyar nemzet, sem pedig a művelt nemzetek házassági jogának, valamint az általános erkölcsi felfogásnak anyagi jogi hatásaiban is megfelelő „házasság“-nak nem tekinteti. Már pedig az általánosan elfogadott nemzetközi szabály értelmében, amely szabály egyébként a Pp 33. §-ában is kifejezést nyert, olyan külföldi törvényeket, vagy szabályokat, amelyeknek érvényesülése az emberiséggel, erkölcsi felfogásunkkal és a hazai törvényeink céljával össze nem egyeztethető: itt alkalmazni nem szabad.

Ezek szerint elesik a H. T. 113. §. első bekezdésében írt az előfeltétel, hogy a magyar honos I. r. alperes által a II. r.

alperessel Szovjetországban szovjet szerv előtt megkötött „házasság“ bármely vonatkozásban a mi törvényünknek és erkölcsi felfogásunknak megfelelő házasságnak legyen minősíthető. (C. III. 1616/1926.)

56. Örökbefogadás hatálytalanítása. A birói gyakorlat szerint, ha a szerződő felek valamelyike az örökbefogadással járó kötelezettségeit oly súlyosan megsérti, hogy emiatt az örökbefogadás fentartása a sértett félre nézve elviselhetetlenné vált, ez az örökbefogadási szerződés hatálytalanítására okul szolgál, hacsak a sértő fél oly tényeket nem bizonyít, amelyekből az állapítható meg, hogy magatartását a másik félre visszavezethető oly fokú elkeseredés és erős felindulás váltotta ki, amelynél fogva azok terhére be nem számíthatók. (C. III. 2741/1926)

57. Ajándékozási szerződés hatálytalanítása. Az ajándék visszavonása szempontjából az állandó birói gyakorlat szerint nem az az irányadó, hogy a megajándékozott oly cselekményt követett e el, amely a kitagadásra szolgálna alapul, hanem az, hogy a megajándékozóval szemben a durva hálátlanság fogalma alá vonható viselkedést tanúsított e?

Az pedig, hogy forog-e fenn durva hálátlanság, a bíróság mindenkor az eset körülményeihez képest, az élet közönséges felfogása szerint itéli meg. (C. I. 6153/1925.)

58. Az örökbefogadott kötelesrészét sértő végrendelet az örökbefogadással hatályát veszti. Örökbefogadásnál is alkalmazni kell a Polgári jogi határozatok tárába 285. sorszám alatt felvett kuriai határozatban kifejezett azt a jogszabályt, hogy abban az esetben, ha a végintézkedés alapja és indoka az örökhagyónak valamely feltevése volt, a végrendelet hatályát veszti annak következtében, hogy a feltevés téves volt, avagy a feltevésnek az ellenkezője állott be,

mert ez a jogszabály lényegében a kötelesrészre jogosult örökös érdekeit védi, az örökbefogadott gyermek pedig az örökbefogadó szülő után kötelesrészre jogosult éppen úgy, mint a törvényes házasságból származott gyermek az ő szülei után; ennél fogva az örökbefogadott gyermek érdekei szempontjából is fel kell tenni hogy örökbefogadó szülőjét a korábbi végrendeletkezésnél az a feltevés vezette, hogy kötelesrészre jogosított gyermeke nem marad s fel kell tenni azt is, hogy ezt a gyermeket a valóság tudatában nem mellőzte volna végrendeletkezésnél.

És éppen a hivatkozott jogszabályoknak most kiemelt céljából

következik az is, hogy az abban az esetben is irányadó, ha — amint a jelen esetben — az örökbefogadó házastársaknak közös végrendeletéről van szó és ha abban kölcsönösen egymást nevezték meg örökösül, mert ez a jogszabály mindenkivel, tehát a végrendelező házastársával szemben is biztosítsa a gyermek törvényes öröklési igényét.

Nem teszi érvénytelenné a végrendeletet az örökhagyó azon magatartása, hogy az örökhagyó a téves feltevésen alapuló végrendeletet — noha erre módja volt — vissza nem vonta akkor sem és azután sem, amikor a felperest örökbefogadta, vagyis amikor előtte a feltevés tévessége már ismeretes volt. A végrendelet ugyanis a téves feltevés folytán hatálytalanná válván, annak visszavonása fölösleges volt s ha a végrendelező azt ennek ellenére is fenntartani kívánta, ezt kellett volna kétségtelen módon kifejezésre juttatni.

Az a körülmény pedig, hogy utóbb az örökbefogadott az örökhagyóval szemben sértő magatartást, hálátlan viselkedést tanúsított, az a végrendelet újból hatálybalépését örökhagyónak idevonatkozó megfelelő akaratkijelentése nélkül maga után nem vonhatta, maga az örökbefogadási szerződés pedig a felperes magatartása miatt megtámadva és hatálytalannítva nem volt, — következésképpen jelenleg is hatályban fennáll. (C. I. 3059/1926.)

59. Özvegyi jog korlátozása. A leszármazó örököszt az özvegyi jog korlátozásának joga csak abban az esetben illeti meg, ha a hagyaték jövedelme az özvegy tartásának mértékét meghaladja. Ha ez a feltétel nincs meg, a korlátozást az örökös akkor sem kérheti, ha az özvegy részére a tartás kiszolgáltatását ajánlja. Az özvegynek az a joga, hogy — amennyiben a hagyaték jövedelme a részére szükséges tartást nem haladja meg, — a hagyaték hasznélvezetében bent maradjon, független attól, hogy a hagyatékot házi kezelés útján avagy más módon hasznosítja-e? (C. 5604/1925.)

60. Végrendelet iveinek összefűzése. Az 1876 : XVI. t.-c. 8. §-a szerint a tanuk alkalmazásával alkotott több ivből álló végrendelet iveit összefűző zsinór két végét a végrendelezőknek és az egyik tanunak külön-külön kell pecséttel megerősíteniök. A nem ekképpen kiállított, több ivből álló végrendelet akkor is érvénytelen, ha kétségtelen, hogy a végrendelet ivei nem cseréltettek ki.

A megtámadott végrendeletet összefűző zsinór végei csak egy pecséttel vannak leragasztva. A törvény szerint megkívánt másik külön pecsétnek a hiányát nem pótolhatná az sem, ha bizonyítást nyerne, hogy a leragasztásra szolgáló papirdarabra a bírósági pecsétnyomót az örökhagyó és a végrendeleti tanu egymásután, külön-külön rányomták. (C. I. 1562/1926.)

15. A közszerzeményi igények ingatlanokkal való kielégítésének s hozományi és tartási igény kielégítésének illetékezése. Indokok: Nem lehetett a panasznak egészben helyet adni, mert a közszerzeményi igénynek ingatlanokkal való kielégítése az 1920 : XXXIV. tc. 111. §-a értelmében önmagában is 2 % -os illeték alá esik, de a panaszolt illeték kiszabásának alapjául szolgáló okirat nem is csupán közszerzeményi, hanem az első pont szövege szerint hozományi és tartási igénynek a kielégítését is tartalmazza, a harmadik pont pedig haszonbérleti szerződést is foglal magában, amelyektől illeték fizetendő.

Minthogy azonban az elrendelt bizonyítási eljárás során megállapítást nyert, hogy az átruházott ingatlanok törvényszerű legkisebb értéke a kiszabásnál alapul vett 54,000 koronában (arany) tévesen állapított meg s a kiszabásnál alapul veendő érték a panaszossal kötött megegyezés útján a kir. pénzügyigazgatóság elfogadásával 110.000,000 koronában, tehát 1700-es viszonyszám alkalmazásával aranyra átszámítva 6470 koronában állapított meg, minthogy továbbá az ingatlan átruházása az arány kitüntetésének hiányában $\frac{1}{3}$ részben a közszerzemény $\frac{2}{3}$ részben pedig a hozományi és tartási igény kielégítése címén, tehát visszteher ellenében történtnek tekintendő, minthogy a havi 2 millió korona haszonbér fizetési kötelezettsége mellett bizonytalan időre kötött haszonbéri szerződés értéke a három évi haszonbér számításba vételével a kiszabásnál is helyesen állapított meg 4235 koronában, (arany) a panaszos által fizetendő illetéket az ingatlanok $\frac{1}{3}$ -ának értékétől, mint közszerzeményi igény kielégítéstől 2160 koronától 2 %-kal 43 K 20 f-ben, $\frac{2}{3}$ -ának értékétől, mint visszterhes ügylettől 4320 koronától 5 %-kal 216 K-ban s végül a haszonbéri szerződéstől 4235 koronától II. fok szerint 63 K, 60 f-ben, összesen 322 K, 80 f-ben (arany) kellett megállapítani. (Közig. bir. 20257/926 P.)

16. Soronkívüliségi kérvény bélyege. Soronkívüliségi iránti kérvény 20,000 koronás bélyeggel látandó el. (Közig. bir. 8391/1926. P. sz.)

Szerkesztői üzenetek.

—r—y. A mi tudomásunk szerint is az utóbbi időkben — legalább a fővárosban — nem fordul elő, hogy a csődvagyon leltározásával közjegyző megbíznák.

A csődtörvény 114. §-a szerint a csődbiztos tartozik a tömeg leltározást mielőbb foganatosítani, vagy azt kir. közjegyző, vagy más birói kiküldött által foganatosíttatni. Leltárt tehát minden esetben kell felvenni; a csődbiztos nem köteles személyesen leltározni, a leltározást közjegyzővel vagy más birói kiküldöttel (végrehajtó) foganatosíttatja (Králik: Csődtörvény 3. kiad. 382. old.)

A törvény szövegéből nyilván az olvasható ki, hogy ha a csődbiztos nem maga leltároz — mint a hogy rendszerint nem maga leltároz — a leltározás közjegyzővel és csak másodsorban más birói kiküldöttel eszközölendő.

Főként elvi szempontból, hogy t. i. ami egyszer közjegyzői hatáskörbe tartozik, az onnan el ne vonassék, helyesnek tartanók, ha illetékes tényező lépéseket tenne az irányban, hogy csődleltározást a törvénynek megfelelően elsősorban, tehát rendszerint kir. közjegyzővel eszközöltessék.

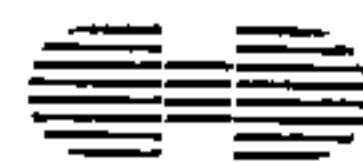
—a. A bajor közjegyzői törvény szerint a közjegyzői teendők ellátására közjegyzőségek (Notariate) állíthatnak fel, melyek állami hatóságok (staatliche Behörden) 6. §. A közjegyző szabadságolása, felfüggesztése, vagy más akadályoztatása esetén, avagy a közjegyzőség átmeneti ellátására rendeltetik ki a minisztérium részéről a Notariatsverweser. (95. 100. §§.)

—s. Valóban széles körben váltott ki bizonyos megütközést, hogy a kar egyik elhunyt régi érdemes tagja végtisztességén, aki mindenképp csak diszére vált a közjegyzői karnak, oly kis részvét nyilvánult meg. A kartársak — közjegyzők és helyettesek — aránylag csekély számban jelentek meg, nem hangzott el egy bucsuszó, a Kamara részéről hiába kerestünk a ravatalon csak egy csokor virágot is.

Nem a megboldogult emlékének lett volna szüksége erre a megtiszteltetésre, hiszen ő életében egyéniségével, működésével valóban szép emléket állított magának, hanem a kar tisztelte volna meg önmagát akkor, ha egy ily kiváló tagjáról méltó módon emlékezik meg.

Többeknek. Annak a kérésnek, hogy lapunk ez évfolyama első, második és harmadik számából pótlólag küldjünk példányokat, sajnálatunkra általánosságban eleget nem tehetünk. Bár előrelátásból nyomattunk felesleges példányt, e feleslegeket — szigoruan a jelentkezés sorrendjében — szétküldtük, illetve e számmal együtt küldjük szét, a később jelentkezettek igényét sajnálatunkra nem áll módunkban kielégíteni.

A régebbi számokat pedig külön nem expediálhattuk, azok szétküldését a legközelebbi rendes expeditioval eszközöljük.

14. Négy éves közjegyzői irodai gyakorlattal bíró, magyar és német nyelvben jártas tisztviselő a fővárosban, vagy vidéken alkalmaztatást keres.

15. Gyakorlott helyettes dunántúli közjegyzői irodában mielőbb alkalmaztatnék.

16. A szigetvári kir. közjegyző gyakorlott helyettest keres.

17. Nőtlen közjegyzői jelölt vagy segéd, ki hagyatékot önállóan tárgyal és telekkönyvi gyakorlattal bír, Brünauer Emil hevesi kir. közjegyzőnél azonnali alkalmaztatást nyerhet.

A jelentkezéseket a szerkesztőség továbbítja.

Hirdetési díj: alkalmazottat kereső részéről 2 P.
alkalmazást kereső részéről 1 P.

HELLD JÁNOS

irodalmi és nyomdavállalata

(Budapest, II., Margit-körút 7. — Telefon: T. 273-95)

— e lap előállítója —

elvállalja a közjegyzői irodák részére szükséges nyomtatványok pontos, izléses és jutányos készítését.